

Psychonoom

Nieuwsblad van de Nederlandse Vereniging voor Psychonomie

1

*Jaargang 28
Juni 2013*

Martijn Baart
Steve Janssen
Gunes Kantaroglu
Suzanne Oosterwijk
Richard Ridderinkhof
Marieke Roskes
David Terburg

de Psychonoom

28e jaargang – Nr. 1 2013

Colofon

Redactie:

Rudy van den Brink (Universiteit Leiden)

&

Bram Heerebout (Universiteit van Amsterdam)

Lisanne Huis in 't Veld (Tilburg University)

Mariska Kret (Universiteit van Amsterdam)

Karen Schuil (Erasmus Universiteit Rotterdam)

Michiel Spapé (Helsingin Yliopisto & Aalto)

Lisa Vandeberg (Universiteit van Amsterdam)

Aan dit nummer werkten mee:

Martijn Baart

Steve Janssen

Gunes Kantaroglu

Gert-Jan Lelieveld

Suzanne van Oosterwijk

Richard Ridderinkhof

Marieke Roskes

David Terburg

Layout:

Michiel Spapé

Correspondentie:

Rudy van den Brink: psychonoom@gmail.com

Ledenadministratie en

secretaris NVP:

Lorenza Colzato

colzato@fsw.leidenuniv.nl

NVP Website:

<http://www.psychonomie.nl>

De Psychonoom blog en commentaar

<http://psychonoom.blogspot.com>

Inhoud

Voorwoord

Rudy van Brink 2

Geestverlichters: Gevaarlijke Psychologie

Richard Ridderinkhof 3

Psychonomische Diaspora

David Terburg in Zuid-Afrika 6

Marieke Roskes in Israël 8

Martijn Baart in Spanje 10

Steve Janssen in Australië 12

Suzanne Oosterwijk in de VS 14

Over de vloer bij Vodafone

Een interview met Gunes Kantaroglu 16

Vreemde Proefpersonen

Deel 4 19

NVP Erepensing: Gezinus Wolters

Laudatio door Richard Ridderinkhof 22

Kort nieuws

Verslag NVP Travel Award (Gert-Jan 24

Lelieveld)

Oproep dissertatieprijsinzendingen 25

InDruk

Recentelijk gepubliceerd 26

Kalender

Congressen, colloquia, symposia 33

Adresgegevens gewijzigd?

Ondanks dat De Psychonoom nog enkel digitaal verschijnt, wordt u vriendelijk verzocht wijzigingen in uw persoonlijke gegevens, zoals in uw werk- of postadres, aan te geven bij de ledenadministratie (colzato@fsw.leidenuniv.nl). De Nederlandse Vereniging voor Psychonomie acht het behoud van een accuraat ledenbestand van aanzienlijk belang en stelt het daarom op prijs dat u bij het doorgeven van wijzigingen ook altijd uw titel, naam, voorletters en functie (student, aio, UD, enz.) vermeldt.

Voorwoord

Tijdens de eerste ontmoeting met de redactieleden van de Psychonoom werd me verteld dat ik, als kersverse psychonoom en nieuwe hoofdredacteur, het voorwoord voor de eerste editie uit 2013 op me mocht nemen. "If this is your first night at fight club, you have to fight" kwam kort ter sprake.

De eerste editie van 2013 dus. Na een lange en frisse winter is de lente dan eindelijk aangebroken. Als het even meezit dan schijnt de zon ook nog deze zomer. In ieder geval komen de bloemetjes na hun winterslaap al weer langzaam tevoorschijn. De vogeltjes fluiten, en de Psychonoom fluit vrolijk met ze mee. Digitaal, wel te verstaan. Wij hebben namelijk een gloednieuwe Twitter account (@psychonoom) waarop u ons kunt volgen. En als we dan toch betrokken raken bij al die sociale media, dan kan een Facebook pagina natuurlijk niet achterblijven. Inderdaad. Op facebook.com/psychonoom kunt u met enige regelmaat interessante links en updates van ons verwachten.

Wat staat u daarnaast in deze editie te wachten? Naast de gebruikelijke maar daarom niet minder leuke rubrieken vreemde proefpersonen, InDruk en aanstaande colloquia en congressen, ook een kijkje in de keuken bij Vodafone. Gunes Kantaroglu geeft inzicht in wat psychologen bezighoudt bij het telecombedrijf. Verder, interviews met Nederlandse psychonomen die hun thuis in Nederland hebben opgegeven voor een plek elders op de wereld. Diverse onderzoekers praten over hun ervaringen in het buitenland. In deze editie ook nog een laatste presidentiële column van Richard Ridderinkhof. Hij heeft zijn taken als voorzitter overgedragen aan Monique Lorient, die daarmee de eerste vrouwelijke voorzitter van NVP is geworden. Al is het niet als voorzitter, Richard blijft wel schrijven voor de Psychonoom. Zijn column in deze editie is de eerste in een serie onder de noemer 'Geestensverlichters' die zal gaan over ontwikkelingen die het vrijdenken hebben gestimuleerd en over verlichte geesten die hebben bijgedragen aan inzichten over lichaam en geest. Verder, ook de laudatio van Richard naar aanleiding van de NVP erepenning voor Gezinus Wolters. Deze had in een eerdere editie moeten staan, wat we nu graag gecorrigeerd zien.

Tot slot dan nog: dit is de laatste editie met hoofdredacteur Mariska Kret. Zij verlaat ons voor het penningmeesterschap van NvP. Namens de redactie wil ik haar graag bedanken voor twee jaar inzet als hoofdredacteur, en veel succes wensen met haar nieuwe taken. En u als trouwe lezer natuurlijk veel leesplezier met deze editie van de Psychonoom.

Rudy van den Brink, namens de redactie:

Bram Heerebout,
Lisanne Huis in 't Veld
Mariska Kret,
Karen Schuil,
Michiel Spapé
Lisa Vandeberg

Gevaarlijke Psychologie

Geestverlichters, door Richard Ridderinkhof

Nieuwlichterij, dat was het. Volgens de heersende elite. Aanvankelijk. Maar al snel ontketende de evolutieleer een revolutie, in zo'n beetje alle levenswetenschappen. Spannende tijden, heftige polemieken, kwaadsprekerij; het duurde best wel even eer de vakbroeders ook de verstrekkender implicaties omarmden. Om over de clerus maar te zwijgen.

Andere velden waren er vlotter bij: vooral de psychologie stond binnen de kortste keren op zijn kop. De evolutietheorie, en dan vooral haar voornaamste proponent Charles Darwin, drukte al snel een stevig stempel op de transformatie van metafysica naar (jawel) psychonomie. Vragen als "hoe is het allemaal zo gekomen" wierpen een nieuw licht op vraagstukken rond lichaam en geest. Emoties, bewustzijn, instincten, vrije wil; ze zouden voorgoed in een ander perspectief staan. De stroomversnelling hield pakweg een halve eeuw aan, en trok sporen die nog altijd richtinggevend zijn.

Erasmus Darwin, buste door W.J. Coffee (1795)

Toch is Darwin bij de doorsnee psychonoom niet zo gekend als prominent richtingwijzer. En vliegt Darwin al onder onze radar, wat dan niet te denken van zijn grootvader, Erasmus Darwin? Waar de cyberwereld niet vergeet haar grondleggers te eren als ze van hype naar hype buitelt (overmorgen liggen de *GoogleGlasses* alweer naast *Hyves* en *MSN* op het cyberkerkhof), blinkt de hedendaagse psychologie, in dit *mind the brain* tijdperk, minder uit in historisch bewustzijn – je zou haast vergeten dat haar wortels zich tot vóór het jaar 2000 uitstrekken.

Erasmus Darwin dus – miskend talent, zelfs onder verstokte neurochauvinisten. Zijn pogingen om mentale processen uit te leggen in termen van neurale processen waren bepaald modern. Vrijdenker was hij, maar toch een tikje beducht voor de *buzz* – zo verlicht was Engeland nou ook weer niet aan het eind van de 18^e eeuw. Verstoep in een *addendum* bij zijn *Zoonomia* (1792) stelde hij dat gedachten (de inhouden van de geest) niet los kunnen bestaan van de bewegingen van neurale vezels (nou vooruit, de hersenkennis had misschien nog een paar stappen te zetten). Ideeën zijn lichamelijke gevoelens; geen liefde zonder

fysieke lust, zeg maar. Embodied cognition, toen al. Associaties tussen ideeën berusten op neurale processen, niet op een transcendente ziel. Het heersende dogma dat mentale processen zich onttrekken aan de fysieke natuur werd door Darwin ontzenuwd en, in bedekte termen, als spookverhaal weggezet. *No body, never mind.*

Nu mainstream, maar destijds gevaarlijk. Want afwijkend van de traditionele metafysica. En dat zou hij weten. De geest was door God gegeven, en wel aan de mens. Gelieve de geest te zien als transcendent gegeven, los van het (dierlijk) lichaam. Dat de mens zich dus eigenlijk niet wezenlijk onderscheidde van het dier, daar werd niet iedereen blij van. Zou er toen al iemand geweest zijn die bevroedde tot welk magistraal oratorium kleinzoon Charles deze vroege etude van Erasmus later zou oppimpen?

Dualistische dogma's stelde je niet zomaar ter discussie. Descartes was gerehabiliteerd, maar rond 1800 was Spinoza nog altijd verketterd; als je niet uitkeek dan kon je zomaar beschuldigd worden van atheïsme of, erger nog, materialisme. Als de autoriteiten (van kerk en overheid, dat liep nogal door

elkaar) de censuur over je uitspraken dan kon je het wel schudden. *Descartes' Error*, daar had je toen eens mee aan moeten komen. Ondanks zijn voorzichtige aanpak werd de oude Darwin voorlopig in de ban gedaan.

Na 1815 stond er zelfs, geloof het of niet, gevangenisstraf op het publiceren van materialistische geschriften. Gevaarlijke psychologie. In 1819 was de gerespecteerde chirurg William Lawrence zo vermetel om, in de geest van Darwin, te schrijven dat krankzinnigheid een fysiologische stoornis is in plaats van een aandoening is van de ziel. Het kostte hem zijn baan. Wouter Buikhuisen kan er over meepraten. Onder aanvoering van inquisiteur Piet Grijs buitelde de natie over hem heen – zijn onvergeeflijke misdaad: hij had het gewaagd te veronderstellen dat aan de criminele geest misschien wel een afwijkend brein ten grondslag lag. Buikhuisen trok zich terug uit de wetenschap en sleet zijn verdere dagen in het antiekhandeltje van zijn vrouw. Nooit echt gerehabiliteerd. Dick Swaab werd nog maar 20 jaar geleden bijna gestenigd vanwege zijn homokwab, maar is nu een gevierd voortrekker en popularisator. Het kan verkeren.

Wetenschappers wisten zich dus genuïlkorfd, begin 19^e eeuw. Fictieschrijvers daarentegen konden weinig kwaad, en mochten wat meer vrijuit spreken. Ook over gevoelige zaken als de lichaam-geest kwestie. In 1822 ging Ernst Hoffmann los met *Meister Floh*, een fantasie waarin je met een wonderbaarlijke microscoop recht in andermans brein kon kijken (*GoogleGlasses avant la lettre*). Of eigenlijk in andermans ziel, want je kon gedachten gelezen uit de bewegingen van de neurale vezels. Een rechtstreekse verwijzing naar onze Darwin. De Pruisische politie nam het manuscript weliswaar in beslag, maar na verwijdering van een gewraakte passage (waarin Hoffmann een Berlijnse magistraat op al te brutale wijze belachelijk maakte) mocht het alsnog gepubliceerd – met Darwiniaans gedachtengoed en al. Hij wel.

Nog meer *explicit content* treffen we bij Mary Shelley. U kent haar boek wel, van de film, en dan vooral de onvergetelijke vertolking

door Boris Karloff in 1931. Maar het boek zelf uit 1818 is zeker zo meesterlijk: *Frankenstein*. Niet vernoemd naar het monster, trouwens, maar naar zijn schepper: Dr. Frankenstein. Briljant maar bezeten, strevend naar schoonheid en perfectie. Ons aller rolmodel, zeg maar. Op wonderbaarlijke wijze slaagt hij er in een lijk tot leven te brengen. Met lekker veel bliksem; de fantasie was niet weinig geprikkeld door Galvani's ontdekking dat dooie kikkers levensecht bewegen als je ze onder stroom zet. Maar Frankenstein's droom zou snel in een nachtmerrie verkeren, want zijn schepping blijkt verre van volmaakt. Als zijn schepper vlucht in afgrijzen, trekt het levende lijk de wijde wereld in. Het androïde monster leert de betekenis van taal en van gevoelens, als hij huiselijke scènes begluurt. "I perceived that the words they spoke sometimes produced pleasure or pain, smiles or sadness, in the minds and countenances of the hearers." Maar woorden als goed en kwaad brengen hem in verwarring – hij kan de betekenis ervan niet invoelen. Denk Darwin. Als hij gesnapt en verjaagd wordt (rejection hurts; zijn *anterior insula* doet het kennelijk nog goed) ontvouwt zich het verhaal van kwaad tot erger. Rousseau all over again: we worden niet slecht geboren, we worden slecht gemaakt. (Shelley kende haar klassieken.)

De metafysica schreef voor dat de transcendente begrippen goed en kwaad niet afhangen van ervaring (en al helemaal niet van gevoelens als *pleasure and pain*). Shelley onderstreepte dat ideeën pas inhoud krijgen als ze gepaard gaan met gevoelens zoals je die lichamelijk ondergaat. De echo van Erasmus; zij kwam er mee weg. Misschien juist wel omdat het niet goed afliep. In een voorwoord ontboezemt echtgenoot Percy Shelley dat inspiratiebron Darwin daadwerkelijk de mogelijkheid van androïden voorzien had. Percy Shelley werd zelf overigens beschuldigd van blasfemie en opruiing vanwege zijn gedicht *Queen Mab* uit 1813, waarin hij schreef: "There is neither good nor evil in the universe, otherwise than as the events to which we apply these epithets have relation to our own mode of being". Je moest het ook weer niet te bont maken. Er zijn grenzen, zelfs aan de fictie.

Doodzwijgen werkt maar voor zo lang als het duurt. Toch zou er nog heel wat water door de Rijn stromen eer de geest, eenmaal uit de fles, zich ook wetenschappelijk in het lichaam verankerde. Frankenstein gaf het lichaam de geest, en zie, het ging mis; Erasmus Darwin schonk de geest een lichaam, en zie, alles kwam goed – uiteindelijk. Pionier, mag dat

gezegd? Ergens in mij schuilt een neuromanticus.

--RR

Voor deze uiteenzetting heb ik dankbaar gebruik gemaakt van talloze bronnen, waarvan er één speciale vermelding verdient: het onvolprezen (maar zelden gelezen) "From Soul to Mind" van Edward Reed (1997). Geschiedenis maar dan niet saai.

Zuid-Afrika

Veel psychonomen verlaten Nederland om onderzoek te doen in een ander land. Wij spraken met verschillende Nederlandse onderzoekers, werkzaam op plekken over de hele wereld. Als eerste: David Terburg. Hij promoveerde vorig jaar aan de Universiteit Utrecht, waar hij nog steeds werkt als post-doc. Daarnaast heeft hij een aanstelling bij University of Cape Town, in Zuid-Afrika. Hij doet sociaal neurowetenschappelijk onderzoek en is specifiek geïnteresseerd in emotioneel, agressief en angstig gedrag. Voor zijn onderzoek maakt hij gebruik van toediening van hormonen zoals testosteron, cortisol en oxytocine, en kijkt vervolgens naar het effect daarvan op gedrag, fysiologie en maten van hersenactiviteit, zoals EEG en fMRI.

David Terburg

Hoe ben je in Kaapstad terecht gekomen?

In 2007 ben ik voor mijn PhD onderzoek gaan doen in samenwerkingsverband met de University of Cape Town. In Zuid-Afrika is een zeldzame en voor mijn onderzoek relevante patiëntengroep aanwezig met een genetisch defect waardoor schade aan de amygdala ontstaat. Na verloop van tijd ben ik betrokken geraakt bij meer onderzoek en ben ik ook studenten en AIOs gaan begeleiden, wat uiteindelijk tot een post-doctorale aanstelling heeft geleid.

Wat is je het meeste opgevallen tijdens je werk in Afrika?

De Zuid-Afrikaanse manier van doen is anders dan de Nederlandse. Er heerst een zuidelijkere mentaliteit: Mensen zijn wat losser en afspraken worden soms niet nagekomen. Daar moet je rekening mee houden en je op aanpassen. De afdeling waar ik werk, *Psychiatry and Mental Health*, heeft historisch ook geen onderzoekstraditie. Ze weten daar meer van patiënten en ziektebeelden. Onderzoekskennis ontbrak enigszins, en zodoende ben ik daar terecht gekomen.

Zuid-Afrika heeft natuurlijk een beruchte geschiedenis qua apartheid. Is daar vandaag de dag nog iets van te merken in de academische cultuur?

Je merkt het wel. Die dingen die je in het land ziet, zie je ook terug op de universiteit. Je moet er zeker rekening mee houden en voorzichtig zijn. Je wilt mensen niet op de tenen trappen. Men is er heel erg gespitst op dat soort ethische vraagstukken. Er zit ook wel een verschil tussen universiteiten. University of Capetown bijvoorbeeld is van oorsprong een vrij gemengde universiteit, dus alle bevolkingsgroepen kun je er vinden. Dat merk je in de sociale omgang. Stellenbosch University daarentegen is van oorsprong meer een elite-universiteit, maar neigt nu ook meer naar gemixt.

Wat is kenmerkend voor onderzoek in Zuid-Afrika?

Wat misschien kenmerkend is, is onderzoek naar de identiteit van het land. Waar mensen in gestimuleerd worden is het profileren van Zuid-Afrikaans onderzoek. Onderzoek wat te maken heeft met Zuid-Afrika zelf, bijvoorbeeld met bevolkingsgroepen. Het land ziet zichzelf als een underdog ten opzichte van Europa en de VS, en daardoor willen ze zich neerzetten als een leidende universiteit binnen Afrika. In Nederland is er een minder sterke profileringsdrang, omdat het cultureel samenvalt met West-Europa.

Wat is voor jou de grootste meerwaarde van je buitenlandervaring?

Het is altijd goed om op een andere afdeling te werken, en zeker om internationale contacten op te doen. Ik moest wennen aan de werkcultuur in Zuid-Afrika, wat ik zeker waardevol vind. Onderzoek kan ook op een andere manier, en hoeft altijd niet zo strak en gespannen als het soms in Nederland gaat. Het is minder druk, en dat is prettig. Onderzoek doen daar is soms wel moeilijker. Ik reis bijvoorbeeld soms af naar de woestijn in het noorden van Afrika. Dan neem je een hoop

apparatuur mee, en kan de stroom uitvallen. Daardoor wordt je goed in het oplossen van problemen. Het is leuk om te merken dat onderzoek niet vanzelf hoeft te gaan, maar het uiteindelijk toch allemaal wel goed komt. Ik heb zeker geleerd om te improviseren als er dingen mis gaan, anders loopt je onderzoek vast.

Waar zie jij jezelf over vijf jaar?

Ik denk niet dat ik permanent in Afrika zou willen werken, al zal er zeker nog wel onderzoek doen en met de University of Cape Town samenwerken.

“Deze foto is genomen in 2009 op tien passen afstand van onze provisorische testruimte in Springbok, Zuid-Afrika”

Israël

Marieke Roskes behaalde in 2008 haar MA in sociale psychologie aan de Vrije Universiteit in Amsterdam, waarna ze verder ging met haar PhD, aan de Universiteit van Amsterdam. Deze behaalde ze in februari dit jaar. Samen met haar Israëlische partner vertrok ze naar Israël, waar ze nu werkzaam is als assistent professor aan de Ben Gurion Universiteit van de Negev, in Israël.

Marieke Roskes

Kun je iets over je onderzoek vertellen?

Mijn onderzoek gaat over motivatie: de verschillende doelen die mensen nastreven, en vooral of dat positieve dingen zijn die je probeert te bereiken zoals succes, of negatieve, die je wil vermijden. Die verschillende doelen hebben invloed op hoe mensen presteren. In mijn onderzoek richt ik me vooral op creatieve prestaties. Wanneer mensen succes nastreven durven ze meer risico te nemen en zijn flexibeler dan wanneer ze falen proberen te voorkomen en juist heel voorzichtig en systematisch te werk gaan omdat er anders wel eens wat mis zou kunnen gaan. Voor mensen die heel systematisch denken is het harder werken en vermoeiender om tot creatieve prestaties te komen.

Ik kan me voorstellen dat het in bepaalde situaties juist goed kan zijn om je meer te focussen op de negatieve aspecten van een bepaald doel. Klopt dat?

Ja, gericht zijn op positieve uitkomsten en succes en je breed open stellen voor nieuwe dingen, bevorderen creativiteit. Maar als het belangrijk is om nauwkeurig te zijn, dan is die andere kant juist beter. Wanneer je de boekhouding controleert moet je bijvoorbeeld letten op details en mag je dingen niet over het hoofd zien. Mensen verschillen erg in hoeverre ze van nature geneigd zijn om alert te zijn op

mogelijke kansen op succes, of juist op het spotten van mogelijke gevaren en risico's. Maar ook de situatie telt: na de aankondiging van een ontslagronde is iedereen meer op zijn hoede! In mijn onderzoek konden mensen bijvoorbeeld soms punten winnen (streefdoel) en soms punten verliezen (vermijdingsdoel). Als er iets te verliezen is, worden mensen meer gefocust en systematisch. Die systematische aanpak is vrij intensief, en zorgt ervoor dat mensen snel overladen worden. Mensen met een vermijdingsdoel kunnen daarom niet zo goed presteren als ze onder tijdsdruk werken of meerdere taken tegelijk moeten doen.

Naar welke kant neig jij meer?

Bij anderen zie ik dat makkelijker dan bij mezelf! Iedereen heeft een beetje van beide kanten en heeft dat ook nodig. Maar...ik ben naar Israël verhuisd (deels vanwege mijn Israëlische vriend), en ik ben optimistisch. Misschien is dat een indicatie dat ik meer naar de 'streef' kant neig?

Wat is kenmerkend voor onderzoek in Israël?

Er zijn relatief veel mensen betrokken bij onderzoek naar hoe mensen tot bepaalde oordelen of beslissingen komen. Op congressen kom ik Nederlanders, Amerikanen en Israëliërs tegen dus mijn onderzoeksgebied is in Israël goed vertegenwoordigd. Een nadeel aan het onderzoeksklimaat in Israël is dat alles

in het Hebreeuws is. In Nederland zijn alle praatjes in het Engels omdat er veel buitenlanders zijn. Op mijn faculteit (ca. 70 mensen), ben ik de enige buitenlander! Een ander verschil is dat terwijl mensen in Israël opscheppen dat ze het hele weekend hebben doorgewerkt, mensen in Nederland met een gerust hart kunnen zeggen dat ze het hele weekend aan ontspanning hebben gedaan. Maar voor de rest is het niet heel anders dan in Nederland.

Is de politieke situatie van Israël van invloed op het soort onderzoek dat er wordt gedaan?

Er wordt veel onderzoek gedaan naar inter-groeps relaties en onderhandelingen. Voor psychologen is dit een enorm interessante plek om te zijn! Twee maanden geleden was het erg onrustig. De universiteit was anderhalve week dicht. Een collega en ik hebben toen onderzocht of mensen tijdens crisistijd politieke leiders anders gaan beoordelen. De politieke situatie schept dus ook kansen voor onderzoek.

Hoe zou jij Israëliërs beschrijven?

Als drama-queens! Israëliërs zijn uitbundig in hun emoties en heel direct. Als er iets mis gaat lijkt het het einde van de wereld. Ik heb moeten leren om dat te filteren. Een paar seconden na de hectiek en drama is iedereen ineens weer dikke vrienden. Het is in ieder geval nooit saai, en het is makkelijk om contact te maken met Israëliërs. Dat komt ook omdat er minder regels zijn. Daardoor is er veel flexibiliteit en zit je niet zo vast aan protocollen. Het nadeel is dat ze niet goed zijn

in plannen. Ik probeer mijn collega's soms te "vernederlandsen". Ik heb al bereikt dat ze nu op tijd komen op meetings! Aan de andere kant moet ik ook accepteren dat het anders gaat dan in Nederland en me aanpassen. Israëliërs zijn trouwens best creatief: ze zijn heel ondernemend, nergens zijn er zoveel start-ups in het bedrijfsleven als in Israël.

Is het niet vreemd dat Israëliërs, die vaak een voortdurende dreiging voelen, wel creatief zijn? Zou je op basis van jouw onderzoek niet het tegenovergestelde verwachten?

Voor de meeste mensen is die dreiging in het dagelijks leven niet aanwezig. Twee maanden geleden wel, toen het even mis ging en er raketten door de lucht vlogen. Maar over het algemeen valt dat mee. Aan de andere kant heb ik ook het idee dat mensen juist door de politieke situatie meer een 'pluk de dag' mentaliteit hebben en minder vooruitkijken en plannen.

Wat is voor jou de grootste meerwaarde van je buitenlandervaring?

Mijn netwerk is erg vergroot en mijn blik verwijd doordat de mensen met wie ik hier samenwerk op een andere manier zijn opgeleid. Ze hebben andere middelen tot hun beschikking gehad en de omstandigheden zijn anders. Dat roept allemaal interessante nieuwe vragen op.

Waar zie jij jezelf over vijf jaar?

Of in Israël, of in Nederland. Ik vind het belangrijk om familie in de buurt te hebben.

Spanje

Martijn Baart promoveerde in Tilburg, ontving een Rubicon post-doc beurs en vertrok naar het Basque Center on Cognition, Brain and Language (BCBL).

Martijn Baart

Kun je iets over je onderzoek vertellen?

De titel van mijn project is "Unraveling the time course of phonetic binding." Ik gebruik EEG om te onderzoeken wanneer lexicale informatie van gesproken woorden verwerkt wordt op basis van wat je ziet. Mijn proefschrift ging over audiovisuele spraak, en nu betrek ik daar dus ook het lexicon bij.

Waarom heb je deze plek gekozen?

Er zijn drie redenen: het lab staat hoog aangeschreven, ik wilde graag ervaring opdoen in het buitenland, en de mogelijkheid om samen te werken met Arthur Samuel. Zijn onderzoek sluit heel nauw aan bij mijn interesse en andersom natuurlijk ook. Dit is voor mij een uitgelezen kans om van hem te leren en met hem samen te werken.

Beschrijf het onderzoeksklimaat in Spanje eens?

Dat is lastig. Spanje is namelijk groot en ik kan alleen maar aangeven hoe men bij BCBL werkt. Omdat het BCBL in Baskenland ligt, houden de meeste onderzoekers zich bezig met tweetaligheid (Baskisch vs. Spaans). Maar er wordt ook onderzoek gedaan naar bijvoorbeeld dyslexie en taalontwikkeling in baby's. Het onderzoek binnen het BCBL is erg breed qua methoden en er werkt in totaal een man of 60. Naar mijn beleving is de strakkere hiërarchie binnen de instelling een verschil met

Nederlandse onderzoeksinstituten. Er wordt bijvoorbeeld geen enkel experiment gestart zonder dat er een aantal presentaties aan voorafgaan en er officieel goedkeuring is van een wetenschappelijke commissie.

Heeft het voordelen dat het onderzoekscentrum niet verbonden is aan een universiteit?

Er zitten denk ik niet echt duidelijke voor- of nadelen aan. Het centrum heeft zijn eigen Masteropleiding die volledig wordt verzorgd door BCBL-medewerkers. Wat dat betreft lijkt het BCBL wel wat op een universiteit maar studenten lopen niet zomaar binnen.

Waar verbaasde je je het meest over in je eerste werkweek?

Lunch is heilig! Mensen in Spanje beschouwen de lunch als de belangrijkste maaltijd van de dag en nemen vanaf een uurtje of 14:00 dan ook uitgebreid de tijd om te lunchen. Maar daar moet bij gezegd worden dat veel collega's tot 19.00-19.30 aanwezig zijn. Een negen tot vijf mentaliteit heerst hier totaal niet.

Kloppen de stereotypen over Spanjaarden?

Nou, voor het BCBL geldt "Mañana, mañana" in ieder geval niet. Als er iets geregeld moet worden gaat dat altijd vrij snel, mits je de juiste lijntjes binnen de hiërarchie

volgt. Spanjaarden zijn wat opener dan Nederlanders maar Basken juist weer niet. En ook het beeld dat het economisch heel erg slecht gaat in Spanje klopt eigenlijk niet voor Baskenland. De werkloosheid is hier vergelijkbaar met Nederland en de stad waar ik woon (San-Sebastian) is één van de duurste steden in Spanje.

Wat zijn de leuke en minder leuke kanten aan werken in BCBL?

Wat ik erg leuk vind is de diversiteit van de onderzoekers hier. Er is enorm veel kennis aanwezig en je kunt bij iedereen terecht. De faciliteiten zijn spik-splinternieuw en als je iets wilt aanschaffen voor je onderzoek is dat eigenlijk nooit een probleem. Daar komt bij dat het leven hier erg aangenaam is. Je bent binnen 10 minuten bij de zee, de bergen zijn

prachtig en het eten (Pintxos!) is verrukkelijk. Wat dat betreft mis ik Nederland niet!

Maar Spanje is natuurlijk geen Nederland... De mensen thuis zijn toch ver weg, vooral gevoelsmatig.

Als iemand je komt opzoeken en vraagt of hij iets voor je kan meenemen. Wat zal het dan zijn?

Een peperkoek, een pakje zuurkool en een rookworst!

Waar zie jij jezelf over vijf jaar?

Hm, moeilijke vraag. Vijf jaar is best lang. Ik zou het zeker niet erg vinden om hier nog een paar jaar te blijven. Maar over vijf jaar...ja, dan zou ik toch wel terug willen zijn in Nederland.

Donostia/San Sebastián, Baskenland

Australië

Steve Janssen begon zijn carrière op de UvA waar hij in 2007 promoveerde. Met een Rubicon in zijn zak vertrok hij naar de VS (Duke University), wat hij na twee jaar inruilde voor Japan (Hokkaido University). Twee jaar later verhuisde hij naar Adelaide (Australië) en begon als post-doc bij Flinders University.

Steve Janssen

Mijn idee van dit interview was om 5 Nederlanders op 5 continenten te interviewen. Maar jij hebt bijna alle continenten al gehad! Hoe is dat zo gekomen?

Na mijn promotie kreeg ik de kans om naar de VS te gaan. Daarna wilde ik terug naar Nederland, maar ik kreeg een JSPS beurs in Japan. En ik wilde wel eens kijken of dat land mij zou bevallen, aangezien mijn vrouw Japanse is. Japan is me goed bevallen! Maar mijn Japans is niet goed genoeg om les te geven en bovendien is de kans om daar een eigen lab op te zetten erg klein. Gelukkig kreeg ik een mooie kans in Australië. Ze hadden een beurs voor me, ik kende daar mensen met wie ik dolgraag wilde werken en het klimaat trok me aan. Wie weet kan ik hierna in Nederland aan de slag.

Kun je iets over je onderzoek vertellen?

Tot nu toe heb ik me vooral gericht op de zogeheten "reminiscence bump". Waarom hebben we zoveel herinneringen aan onze tienerjaren? Dat onderzoek is vrij succesvol geweest, maar ik wilde iets nieuws. Nu doe ik onderzoek naar de levendigheid en valentie van herinneringen. Mijn onderzoek toont aan dat 'gezonde' mensen levendige positieve

herinneringen hebben, terwijl negatieve herinneringen zijn afgevlakt. Hierdoor voelen de positieve herinneringen dichterbij dan de negatieve. Mensen met een trauma voelen zich juist heel dicht bij de traumatische gebeurtenis en hebben last van flashbacks, terwijl bij mensen met depressie zowel de positieve als de negatieve herinneringen zijn afgevlakt. Ik doe voornamelijk onderzoek met studentenpopulaties. In deze groepen is er voldoende variatie, die ervoor zorgt dat ik kan speculeren over patientenpopulaties, zoals PTSS of depressie. Proefpersonen vullen verschillende vragenlijsten in, zoals de "White Bear Suppression Inventory", en ik gebruik speciale software om de woorden die proefpersonen gebruiken te analyseren. De software telt bijvoorbeeld het aantal keren dat een proefpersoon het woord "ik" of "mij" gebruikt. In feite hanteer ik een cognitieve benadering voor klinische problemen.

Wat is kenmerkend voor onderzoek in Australië?

Experimenteel onderzoek is hier minder ontwikkeld dan in Nederland. Het onderzoek lijkt hier meer toegepast. Ik werk bijvoorbeeld veel samen met goede klinici. En als je kijkt waar overheidsgeld naar toe gaat, dan is dat

vooral naar onderzoek over bijvoorbeeld cognitieve veroudering, body image en slaapproblemen. Op conferenties is de forensische psychologie sterk vertegenwoordigd.

In Australië zijn veel problemen met Aboriginals. Zijn daar interventieprogrammas voor?

Het percentage aboriginals is lager dan je zou denken: 2.5%, maar er zijn meer dan 50 stammen met hun eigen taal en gebruiken. Er zijn inderdaad problemen: weinig integratie, hoge werkeloosheid, alcoholmisbruik en criminaliteit. Van collega's heb ik gehoord dat het moeilijk is om aboriginals te bereiken en hun medewerking te krijgen. Een ander probleem is dat bestaande vragenlijsten vaak onbruikbaar zijn voor deze populatie omdat hun manier van denken zo anders is dat ze de vragenlijsten vaak niet goed begrijpen. Veel Australiërs in de outback zijn redelijk rechts en ondersteunen initiatieven om aboriginals te helpen niet, al probeert de regering het wel met bijvoorbeeld speciale studiebeurzen.

Wat valt je het meeste op op je werk in Australië?

Toen ik begon op Flinders University kreeg ik een enorm uitgebreide introductie van de Human Resource afdeling over al mijn rechten als werknemer: deeltijd werken, ouderschapsverlof, dat soort dingen. Ze houden hier van hard werken, maar vinden het belangrijk om de mensen te beschermen. Eigenlijk lijkt het qua sfeer op de UvA. Als je een publicatie hebt, dan is iedereen blij voor je. In de VS waren ze competitiever en jaloers.

Wat zijn de leuke en minder leuke kanten aan werken in Australië?

De minst leuke kant is dat het erg ver weg is van familie en vrienden en dat je hier dieren hebt die je kunnen doden: slangen, krokodillen, spinnen, haaien, kwallen. De leuke kanten zijn de gemoedelijke sfeer, de goede arbeidsvoorwaarden, en zoals ik al zei: het klimaat. En ze hebben ook leuke dieren zoals koalas en kangoeroes! Op mijn werk is het super dat ik hier mijn eigen lab heb kunnen opzetten. Ik heb mijn eigen onderzoeksruimte en krijg dit jaar voor het eerst mijn eigen studenten.

Hoe zou jij Australiërs omschrijven?

De mensen zijn erg op zichzelf. Ze hebben niet veel nodig om gelukkig te zijn. Ze zijn vriendelijk, maar het is soms moeilijk om met ze in contact te komen. Het is makkelijker om met buitenlanders vrienden te worden dan met Australiërs. Ze zijn ook vrij direct. Ze lijken wel een beetje op Nederlanders.

Wat is de grootste meerwaarde van je buitenlandervaring?

Mijn schrijven is veel beter geworden. Niet alleen grammaticaal, maar ik heb geleerd om een helder verhaal te schrijven. Wat ik ook geleerd heb is om te plannen, maar me tegelijkertijd niet blind te staren op of dat plan wel gaat lukken of niet. Zoals John Lennon zei: *Life is what happens to you while you are making other plans.*

Als iemand je komt opzoeken en vraagt om iets voor je mee te nemen, wat zal het dan zijn?

Indonesisch eten.

Indonesisch eten? Geen stampot?

Oh, alsjeblieft niet zeg!

Verenigde Staten

Suzanne Oosterwijk is twee weken terug op de UvA en blikt terug op twee-en-een-half jaar post-doc in Boston.

Suzanne Oosterwijk

Waarom heb je voor de VS en voor dit lab gekozen?

Ik heb de afgelopen twee jaar gewerkt met Lisa Feldman Barrett in het Interdisciplinary Affective Science Laboratory. Haar theorie gaat uit van het idee dat emoties ontstaan wanneer interne en externe sensaties als zodanig worden gecategoriseerd. Hierin is de interactie met conceptuele kennis cruciaal. In het brein wordt dit proces ondersteund door gedistribueerde netwerken die niet specifiek zijn voor emotie. Deze ideeën sluiten nauw aan bij mijn PhD onderzoek naar de belichaming van emotieconcepten. Ik ben met een Marie Curie beurs naar Boston gegaan om neuroimaging te leren en dat is heel goed gelukt. Er gaat een nieuwe wereld voor je open, als je neuroimaging leert! Het leuke aan dit lab vind ik dat het erg interdisciplinair is en dat mensen vanuit verschillende invalshoeken onderzoek doen naar emotie.

Wat zou er gebeuren als je iets vindt wat haar theorie ondermijnt?

Dat is nooit een probleem geweest. Haar theorie is niet rigide, maar blijft in beweging en wordt steeds verder uitgebreid. Bovendien is haar werk zo breed -de een werkt met

fysiologische maten, de ander kijkt naar effecten van leeftijd, de ander focust op binocular rivalry- dat je elkaar nooit in de weg zit maar juist van elkaar kunt leren.

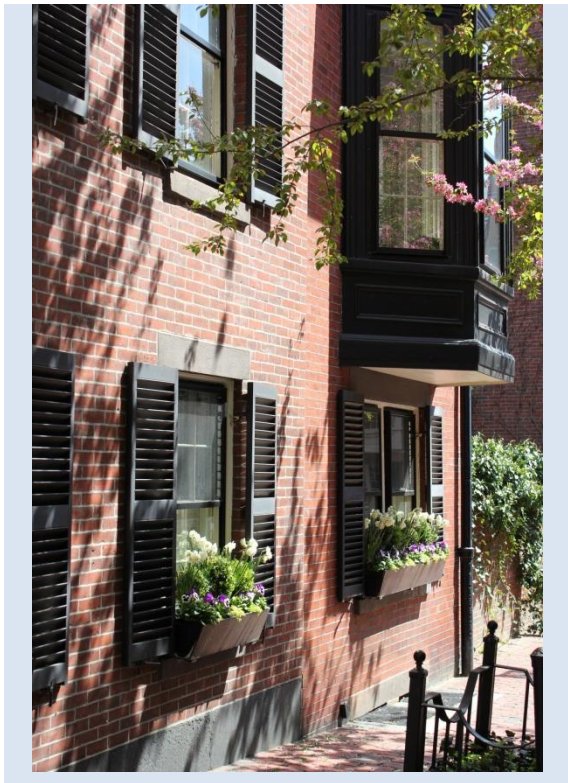
Hoe heb je deze theorie toegepast in jouw experimenten?

In mijn experiment hebben we mensen verschillende scenarios gegeven, bijvoorbeeld: je zit in een bootje op de oceaan, de motor valt uit en er is storm op komst. Proefpersonen werden terwijl ze in de MRI scanner lagen, gevraagd zich te focussen op de lichamelijke sensaties, op de emotie, of op de gedachten die ze bij de situatie hadden. We vonden dat het "salience" netwerk dat geassocieerd is met de detectie van saillantie en de representatie van lichamelijke signalen sterker actief was wanneer mensen focusten op lichamelijke sensaties en emoties. Het "default" netwerk was sterker actief wanneer mensen gedachten genereerden. Deze studie is vorig jaar gepubliceerd. In een volgende studie heb ik proefpersonen onjuiste feedback gegeven door ze te laten geloven dat ik op basis van hun hersenactiviteit kon zien welke emotie zij ervaren. Ik liet ze twee keer bepaalde plaatjes zien. De tweede keer zei ik

bijvoorbeeld: bij dit plaatje voelde je walging. Ik heb gekeken hoe verschillende vormen van feedback in het brein verwerkt worden.

Wat is je het meest opgevallen in de VS?

Toen ik aankwam was het heel warm! En de campus op Boston College was groot, leeg en ongezeeld. Het was zomer en alles was dicht. Toen we overgingen naar Northeastern was het veel beter, dat zat in het centrum van Boston. Wat me is opgevallen is dat de Amerikaanse onderzoekscultuur heel dynamisch is; het biedt onderzoekers veel kansen. Nieuwe onderzoeks ideeën worden snel uitgevoerd, er is betrekkelijk veel geld en onderzoekers kijken ook naar andere onderzoeksvelden en wetenschapsdisciplines voor nieuwe samenwerkingen. Wat ook opvalt in vergelijking met Nederland, is dat de werkhethiek anders is. Ook 's avonds en het in weekend wordt er van je verwacht dat je je email checkt. En mensen gaan nauwelijks op vakantie, terwijl je in Nederland vakantiegeld krijgt!

Welke stereotypen over Amerikanen zag je bevestigd?

Ze betalen daar veel minder belasting en dat zie je onder meer terug aan de staat van het openbaar vervoer. Terwijl als het sneeuwt, daar alles wel gewoon rijdt, in tegenstelling tot in Nederland! Ja, en het bekende verhaal dat als een Amerikaan vraagt "how are you?", en je gaat vervolgens vertellen hoe het met je gaat, dan zie je ze denken: "ja, maar dat was niet de bedoeling!" En oh ja, en er zijn in de supermarkt bijna alleen maar suikervrije toetjes te krijgen!

Over eten gesproken, wat heb je het meest gemist?

Ik kreeg af en toe pakketjes met pepernoten en stroopwafels, maar wat ik echt het meest gemist heb is brood. Ze kunnen daar gewoon geen brood maken! Goed bruin brood, en lekkere kaas...

Wat was de grootste bijdrage van jouw verblijf in het buitenland?

Mijn internationale netwerk is enorm uitgebreid. Ik vind het heel waardevol dat ik veel bijzondere mensen heb leren kennen waar ik collaboraties mee heb opgezet over uiteenlopende onderwerpen. Ik blijf vanuit Nederland zeker met mijn Amerikaanse collega's samenwerken.

Waar zie je jezelf over 5 jaar?

In Nederland, als onderzoeker. Ik heb mijn vriend, vrienden en familie erg gemist in Amerika.

Over de Vloer Bij Vodafone: Een Uitstapje

Het is altijd leuk eens te kijken wat voor experimenteel psychologisch onderzoek er zoal plaatsvindt in Nederland buiten de academische wereld. Eerder bezochten wij Philips en Unilever. Dit keer gingen we op bezoek bij Vodafone. Vooraf werd ons al duidelijk dat er eigenlijk niet echt psychologische experimenten worden uitgevoerd. Wel doen psychologen er onderzoek. Maar waarnaar dan precies? En hoe? En hoeveel maak je daarbij gebruik van je psychologische kennis? Vol vragen komen wij aan.

We hebben een afspraak met Gunes Kantaroglu. Zij behaalde in 2010 haar *Cognitive Science* master titel aan het UvA Cognitive Science Center Amsterdam. Ze besloot de academische wereld achter zich te laten en past nu haar onderzoeksvaardigheden toe bij de afdeling 'Customer Value Management - Development & Analytics' van Vodafone. Hier werken mensen met heel verschillende achtergronden, van sociologen en psychologen tot Masters in de marketing, economie of Computer Science. Haar functie luidt 'Marketing Insight Specialist'. Wij zijn benieuwd naar haar werkzaamheden en of zij nog enig verband ziet met de cognitieve wetenschap.

Het hoofdkantoor van Vodafone Nederland is recent (sinds januari 2012) gevestigd op het Amsterdamse Oosterdokseiland, naast het Centraal Station. De ontwikkeling van het Oosterdokseiland is in volle gang. Straatnaambordjes ontbreken nog. Waar is nou toch precies die Simon Carmiggeltstraat? Dan maar aan een bouwvakker gevraagd. "Daar tussen het hotel en het Vodafone gebouw", is zijn antwoord. Wij weten genoeg.

Na ons gemeld te hebben worden we hartelijk ontvangen door Gunes en zij neemt ons mee naar de kantine op de bovenste verdieping. Het uitzicht over het IJ en de stad is fenomenaal.

Terras met uitzicht over het IJ bij Vodafone

Vodafone is een Brits bedrijf dat wereldwijd actief is en eigen communicatienetwerken beheert in meer dan 30 landen. In Nederland is Vodafone na KPN de grootste aanbieder van mobiele telefonie. Ze hebben rond de vijf miljoen klanten en 2800 werknemers en 88 winkels. Die enorme groep klanten vormt al snel een anonieme massa. Op de afdeling van Gunes probeert men om deze in te delen zodat men met de sub-groepen zinvol om kan gaan.

Gunes legt uit dat het de doelstelling is van de afdeling om de grootst mogelijk waarde te krijgen uit hun klanten en om de klanten zich daarbij ook gewaardeerd te laten voelen. Hiervoor houden zij zich bezig met de vraag hoe zij langdurig goede relaties kunnen onderhouden. Om nieuwe klanten te krijgen en

een goede relatie op te bouwen moet initieel worden geïnvesteerd. Het is daarom zaak bestaande klanten zo lang mogelijk tevreden te houden, zodat de investering uiteindelijk wordt terugverdiend.

Er zijn nieuwe abonnees die in het begin enthousiast van diensten gebruik maken en veel activiteit vertonen. Echter, naarmate de tijd vordert kan dat afvlakken. Om te voorkomen dat je deze klanten kwijt raakt moet je met ze blijven communiceren. Je kan ze een mooie aanbieding doen voor een nieuw toestel of attenderen op een voordelig data abonnement dat past bij hun verbruik. Maar hoe bepaal je bij de juiste klant de juiste aanbieding, de juiste toon, en, ook niet onbelangrijk, het juiste moment? Er zijn namelijk ook klanten die als je niet met ze communiceert jarenlang probleemloos hun abonnement betalen. Juist wanneer je aan hen een aanbieding doet worden ze geprikkeld om eens te gaan vergelijken met wat de concurrent eigenlijk allemaal te bieden heeft waardoor je ze dan misschien juist wel kwijt raakt.

Het initiatief van een 'onderzoek' in de klanten database bij Vodafone begint bij de marketeers. Zij bepalen welke groep ze willen bereiken en proberen die groep zo goed mogelijk te beschrijven. Vervolgens gaan ze bij Development & Analytics aan de slag om met de gegevens die ze hebben die groep te selecteren. Dat is uitdagend. Hoewel de klanten database enorm is, bestaat de data slechts uit losjes gecorreleerde gegevens zoals het belgedrag, het aantal sms'en dat ze versturen of de hoeveel data die ze verzenden. Anders dan Google of Facebook bezit Vodafone geen inhoudelijke informatie over het communicatieverkeer van haar klanten (technisch gezien heeft Vodafone het recht content-data zes maanden op te slaan. Maar de afdeling van Gunes werkt daar niet mee; zij werken alleen met de geaggregeerde data). De inhoud van sms'en wordt niet gelezen en de inhoud van het dataverkeer wordt niet geanalyseerd. Het model mobiele telefoon dat men gebruikt is echter wel bekend, en daarvan is bekend dat dit een goede predictor voor doelgroepen is. Dat verklaart of iemand een

'early adopter' is of een minimalist is die alleen gebeld wil kunnen worden.

Het is dus zaak om een zo goed mogelijk beeld te krijgen van de klanten aan de hand van de database. Gunes vertelt enthousiast over wat zij 'calling groups' noemt. Mensen hebben vaak een vaste cirkel van familie en vrienden met wie ze regelmatig telefonisch contact hebben. Als je binnen zo'n groep een 'spil' kan identificeren, iemand die vaak het initiatief neemt om de anderen te bellen, dan zou het interessant kunnen zijn, juist die personen een mooie aanbieding te doen. Wanneer deze persoon over een product of dienst positief is, lijkt dat aanstekelijk te kunnen werken. Doorgaans worden theoretische groepssegmenten bedacht, hypothesen geformuleerd over die segmenten en vervolgens onderzocht met de database. De kwaliteit van de hypothese is lastig één op één te koppelen aan het succes van de marketing campagne die volgt. Een succesvolle campagne is natuurlijk zeker een goede indicatie, maar een andere factor die de kwaliteit van de meting ook goed aangeeft is de 'Net Promotor Score'. Hiervoor wordt klanten de vraag gesteld of ze (de dienst van) Vodafone zouden aanbevelen aan een vriend of collega? De bedenker van deze graadmeter, Frederick Reichheld, opperde in de Harvard Business Review dat een hoog percentage loyale klanten, die een leverancier aanbevelen, een goede voorspeller is van bedrijfsgroei. Sindsdien wordt de Net Promotor Score door meer toonaangevende innovatieve bedrijven ingezet voor marketing doeleinden zoals Philips en Apple Retail. De specifieke marketing acties van Vodafone dienen juist het verhogen van de loyaliteit en dus kan deze Net Promotor Score ook een indicatie geven van hoe goed de doelgroep was bepaald.

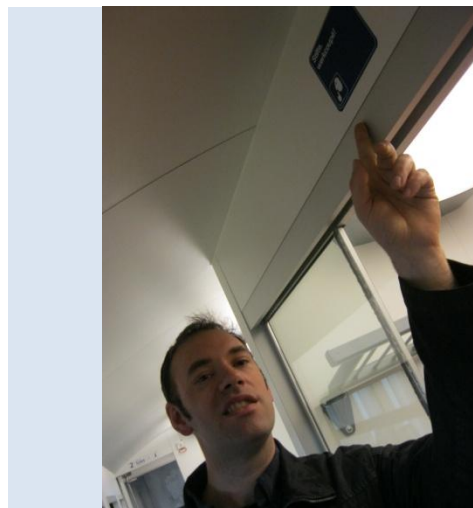

Het inpandige Vodafone treinstel

Hoewel de vraagstukken hier zeker gaan over persoonlijkheid en gedrag van de klanten lijkt het allemaal toch wel ver af te staan van de experimentele psychologie zoals we die kennen. Welke kennis die je hebt opgedaan bij de opleiding psychologie komt bij dit werk van pas? Gunes vertelt dat dat inhoudelijk inderdaad niet veel is maar dat methodologisch er zeker overeenkomsten zijn. Zo had onlangs het Britse bedrijf Consolidated Analysis Center Incorporated klanten in groepen gesegmenteerd met behulp van neurale netwerk technieken met behoorlijk goede resultaten (lees: blijde klanten die gebruik maakten van de gerichte aanbieding).

Tot slot krijgen we nog een rondleiding door het pand. Het gebruik van de Net Promotor Score is niet de enige overeenkomst met hippe & trendy bedrijven als Apple. Het nieuwe gebouw is futuristisch, of toch zeker erg onconventioneel, ingericht. We verlaten de kantine op de bovenste verdieping met het prachtige uitzicht op het IJ en dalen af op de 'werkvloer'. Elke werkplek is een flexplek en de werknemers variëren veel. Hier geen ouderwetse kantoortuinen, maar gezellige zithoeken, moderne zitkuipjes en steeds afwijkende bureau combinaties. Het extreemste is wel het treinstel. Jazeker, werken in de trein, binnen. Eén gedeelte als een ouderwetse restauratie wagon, één gedeelte heeft van die ouderwetse coupé's met zes zitplaatsen. Anders dan bij de NS is hier overal 220v en wifi beschikbaar voor de laptop. Centraal op de verdieping staat ook een 'wallboard', in dit geval een verticale zuil waar teksten van boven naar beneden glijden.

Hierop worden ongefilterd tweets getoond met de #vodafone hashtag. ("Buzzcapture" genaamd, waardoor een bedrijf kan zien hoe er online over hen gesproken wordt). Dat 'ongefilterde' hebben ze duidelijk geweten toen het netwerk in april meerdere dagen was verstoord.

Onze verslaggever op het Vodafone kantoor, oftewel de NS 'werkcoupé'.

Een bijzondere vergaderruimte is ook de 'war room'. In deze afsluitbare ronde ruimte staan katheders -in een cirkel opgesteld met aan één kant een groot scherm. Wat direct opvalt is het gebrek aan stoelen en het rare materiaal waarvan de muren gemaakt zijn, een soort trampolinezeil waar mensen tegenaan kunnen veren. Gunes draait aan wat knoppen en er komen plots speciale lichteffecten uit het plafond. Ze vertelt ons dat deze kamer zo ingericht is voor het ontmoedigen van te lange vergaderingen en het bevorderen van de dynamiek en creativiteit. Ik stel me voor dat men hier stevig kan debatteren, brainstormen, plannen smeden en koersen bepalen. Vooralsnog heeft dit alles een positief resultaat en groeien ze de laatste jaren flink. Ze sluiten dan ook af met de mededeling dat wanneer de lezers van de Psychonoom interesse hebben in een toekomst bij Vodafone, ze zeker eens contact moeten opnemen. Voor een stimulerende en creatieve omgeving hoeft je het niet te laten!

[BH]

Vreemde Proefpersonen

Deel 4

We zijn alweer beland bij de vierde verzameling van jullie rare, irritante of hilarische ervaringen met proefpersonen die zich niet volgens het verwachtingspatroon gedragen. Ditmaal zetten we de modebewuste, de domme, de verslaafde, de jonge, de aparte, en de slaperige proefpersoon in het zonnetje. Lees, huiver en laat u inspireren om uw eigen ervaringen direct met ons te delen (mail I.vandeberg@uva.nl). In de volgende Psychonoom: de vreemde proefleider, waarin u of uw student wat onhandig uit de hoek kwam.

Reconstructie

De modebewuste proefpersoon

In een experiment naar de invloed van lichaamshouding op cognitie kwam ik een gekke proefpersoon tegen. Het was bij dit experiment belangrijk dat mensen rechtop bleven staan. Dit luisterde nogal nauw, omdat de apparatuur die gebruikt werd (het Wii Balance Board) erg gevoelig was voor beweging. Bij het analyseren van de data bleek één proefpersoon een nogal afwijkend patroon te laten zien. Toen ik naar de observaties van deze persoon tijdens de testafname ging kijken, bleek het te gaan om een man (!) die tijdens het experiment een handtasje droeg.

Anita Eerland, EUR

Het rekentalent

De instructie was als volgt: Elke Euro die jij in de ander investeert wordt drie keer zoveel waard. Als jij dus 2 Euro investeert, worden dit er 6 voor de ander.

Hier volgt een oefenvraag: Als jij 5 euro investeert, hoeveel ontvangt de ander dan?

Er zijn studenten die hier niet uitkomen en moesten stoppen met het experiment...Au!

Mariska Kret, UvA

De verslaafde proefpersoon

De raarste proefpersoon die ik ooit ben tegengekomen was een jongen die op een zonnige vrijdag middag graag wilde meedoen aan een experiment. Het was al laat en ik wilde naar huis, maar besloot dat ik iemand die zijn vrijdagmiddag aan de wetenschap wilde besteden niet kon weigeren. Toen de jongen (eindelijk) klaar was, zijn geld ontvangen had, en weer naar huis was, ging ik hokje afsluiten waarin hij gewerkt had. Eerst merk ik de vreemde, penetrante geur, en dan zie ik het liggen...het bureau ligt vol met as, en een sigarettenpeuk.

Tim de Wilde, UvA

De jonge proefpersoon

Tijdens het uitvoeren van een onderzoek op de basisschool gebeuren er diverse onverwachte dingen die je niet vooraf kunt bedenken tijdens het opzetten van de

methode. Zo moesten de kinderen in één van mijn onderzoeken woorden van het beeldscherm uitspreken in een microfoon. Sommige leerlingen vonden dit reuze interessant en probeerden extra hard te praten zodat 'die meneer die in de computer zat' het goed zou horen en zo het volgende woord kon laten zien. Helaas hielp ook schreeuwen niet. Ook waren er wat kinderen bij die blijkbaar geen ontbijt hadden gehad, zij aten namelijk de microfoon op. Je kunt je wel voorstellen dat de proefleider hier juist minder hongerig van werd...

Nicole Goossens, EUR

The weird participant

The author of this text has a wide-ranging experience with peculiar participants and will gladly

share his observations with you. It is important to remember that *you* are not necessarily the norm as far as 'being normal' is concerned. In fact, most likely, you are not. However, some of the people you will meet are even stranger than you are.

I once tested a participant who wore a particularly long purple scarf, which must have been two metres long at least. This, however, is merely a matter of taste in fashion and cannot reasonably be used against someone. However, this participant executed a task which required quite an extensive amount of concentration and to this end, the participant was allowed a break between each fifteen-minute trial block. At some point, the researcher heard rather weird noises coming from the room in which the participant was performing the computerized task. Slightly worried, he walked into this room and found the aforementioned participant walking in a rather awkward manner. "Um," asked the researcher eloquently, "did you... *hurt* yourself?" "No," answered the participant, as she took rather large steps and kept extending her arms in front and behind of her, as if landing punches on nonexistent enemies.

"Ah," I answered, as I evaded an arm that nearly hit me full in the face. "So, why are you doing this?" "It relaxes my arms, after all that

concentration." Now, one might ask how to deal with an inexplicably weird situation like this. The answer is simple: nod, smile, and say, "Of course." This will demonstrate your understanding and will avoid further discussion.

Stephen Brown, UL

The sleepy participant

I was once testing in a nice lab which consisted of two adjoining rooms. The most optimal setup in such a location is to put a computer in one of the rooms and to sit down in the other. That way, the participant thinks he is not being observed (because he does not know that mirrors are not what they seem in labs) and communication between participant and test leader is fairly straightforward: a raised voice is all that is required.

One participant came in and explained that he was very tired. Under such circumstances, do not—I repeat: do *not*—ask why this is the case, because before you realize what's happening, the participant will be telling you about cousin Jedediah (twice removed on his mother's side) who lives in Texas and has a ranch with nine million cows and is addicted to whiskey and has now developed some terrible disease for which there is no cure yet, et cetera. A good response in such a scenario is: "I see. Well, we will take that into account when analyzing the data." This avoids elaboration on a host of intricate family stories.

The participant settled in nicely and started performing the computerized test. Of course, I was there in the adjoining room and naturally I had told him that he could call should anything be amiss. Apparently, this is not enough. When he re-entered my part of the laboratory, he explained that he had nearly fallen asleep during the experiment. Although I had told him that each of the four trial blocks lasted fifteen minutes and he could take a break between them because nothing would happen until he pressed enter, the participant explained that he had to get up and turn on the lights a bit further, to create more illumination – which, apparently, correlated with staying

awake for him. Naturally, he had been unable to respond during about sixteen trials due to his enlightening mission.

At this point, it is recommended that the student put down any objects he is holding, so as not to be tempted into throwing them at the

participant's head. Instead, the student should consider this the ultimate moment to learn how to appreciate the 'missing data'-algorithms of various statistical packages.

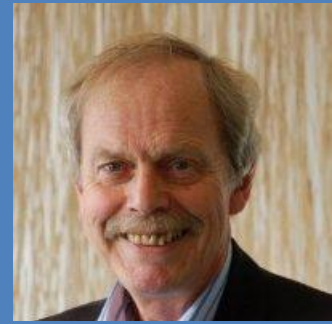
Stephen Brown, UL

Dringende oproep: we hebben na de vreemde proefleider rubriek geen verhalen meer in onze collectie. We weten dat iedereen veel van dit soort verhalen heeft over proefpersonen of proefleiders. Tevens willen we het bestaande scala aan anekdotes uitbreiden met de rubriek *vreemde dingen die studenten schrijven*, naar aanleiding van onze eerste editie van deze rubriek. Dit kan gaan om stukjes tekst uit bijvoorbeeld een scriptie of een email. Een voorbeeld van nieuw redactielid Lisanne Huis in 't Veld komt uit een scriptie: "Angst en woede in hondengezichten bleken geen goede voorspellers voor het herkennen van rechtopstaande schoenen". Pardon?

Kortom, om deze hilarische rubriek in stand te houden vragen we u dringend om direct uw verhalen in te zenden, dan worden ze (indien gewenst anoniem) geplaatst in een volgende Psychonoom!

NVP Erepenning: Gezinus Wolters

Laudatio door Richard Ridderinkhof

Gezinus Wolters

Willem Albert Wagenaar heeft erg veel voor het vakgebied van de Psychonomie betekend, in Nederland en ver daarbuiten. Hij trad vaak in de schijnwerpers, om van daaruit de broodnodige aandacht te vestigen op wezenlijke kwesties als de betrouwbaarheid van getuigenverklaringen. Zulke mensen zijn goud waard voor ons mooie vakgebied.

Nou zijn er ook andere mensen die goud waard zijn voor ons mooie vakgebied, maar die minder vaak in de schijnwerpers staan. Sterker nog, er zijn mensen die in stilte veel goeds doen, maar die juist liever niet zo in de spotlights staan. In mijn eigen afdeling in Amsterdam kan ik zó één of twee van zulke mensen aanwijzen, mensen die zich nooit als haantje-de-voorstel zullen opwerpen, maar die wel het cement tussen de voegen vormen. We kennen allemaal wel zo iemand, en als we er eens rustig over nadenken, dan zijn we zulke mensen best veel erkenning verschuldigd. Dit zijn mensen wie zelden een hulde-blijk wacht, terwijl zonder hen de motor van Psychonomisch Nederland toch echt veel minder soepel tot top-prestaties komt. Ik wil dan ook van deze gelegenheid [NVP wintercongres] gebruik maken, hier in de spotlights, om een ode te brengen aan hen die achter de schermen de Psychonomie dienen, een hommage aan de dienstbaren, een tribuut aan de dienstbaarheid.

Dat zijn grote woorden, en holle woorden bovendien als we er niet een betekenisvolle invulling aan kunnen geven. En dat wil ik graag proberen. Die invulling is misschien een symbolische, maar wel één waaraan de Nederlandse Vereniging voor Psychonomie grote waarde hecht. Sinds haar oprichting in 1968 (destijds als de Nederlandse Stichting voor Psychonomie, die in 1985 overging in de Nederlandse Vereniging voor Psychonomie) heeft de NVP slechts sporadisch van deze vorm

van hulde-blijk gebruik gemaakt, hetgeen aangeeft hoeveel waarde de NVP hieraan wel hecht. Het gaat hier, dames en heren, om de NVP Erepenning, in het verleden uitgereikt aan Psychonomische grootheden als Pim Levelt, Andries Sanders en nog een handvol anderen wegens hun grote verdiensten voor de Psychonomie in Nederland.

Tot mijn grote genoegen mag ik vanavond die Erepenning uitreiken aan het cement tussen de voegen, aan de personificatie van de dienstbaarheid, aan iemand die, meestal in stilte en buiten de schijnwerpers, onzaglijk veel goeds heeft verricht voor de Psychonomie in Nederland en voor talloze Psychonomen in Nederland. We gaan de Erepenning vanavond uitreiken aan één persoon, maar laat dit symbool staan voor de hommage aan allen, binnen en buiten onze vereniging, die zo belangeloos en dienstbaar hun bijdragen aan de Psychonomie leveren.

Alvorens de NVP Erepenning daadwerkelijk uit te reiken, zal ik in het kort trachten te verwoorden waarom deze persoon dit eerbetoon verdient. Echter, omdat een dergelijke exegese onvermijdelijk de identiteit van de ontvanger zal onthullen, gaan wij nu onverwijld bekend maken om wie het gaat. Dames en heren, mogen wij een warm applaus voor onze goede vriend van de Universiteit Leiden, niemand minder dan *Gezinus Wolters*!

De NVP is overigens niet de enige die zijn stille bijdragen huldigt, want enige tijd geleden

heeft het ook Hare Majesteit behaagd om Gezinus te verheffen tot Officier in de Orde van Oranje Nassau (dus eigenlijk is het Sir Gezinus...).

Ik citeer eerst even letterlijk wat informatie afkomstig van de website van de Faculteit waar Gezinus tot aan zijn pensioen werkzaam was als Universitair HoofdDocent.

De interesse van Dr. Gezinus Wolters gaat vooral uit naar de structuur en het functioneren van het menselijk geheugen. Zijn onderzoek op dit terrein varieert van toepassingen tot theoretische modellen. Hij houdt zich daarom zowel bezig met praktische problemen, zoals

Waarom worden sommige dingen onthouden en andere vergeten?

Hoe functioneert het geheugen bij kinderen en bij ouderen?

Hoe betrouwbaar is het geheugen en hoe ontstaan onjuiste herinneringen?

als met theoretische vragen, zoals

Wat is de structuur van het geheugen en hoe wordt het gerealiseerd in de hersenen?

Hoe ontstaan geheugenstoornissen?

Welke soorten geheugen zijn te onderscheiden?

Wat is een adequaat model voor geheugen?

Wat is het onderscheid tussen expliciet ('bewust') en impliciet ('onbewust') herinneren?

Meer recentelijk gaat zijn belangstelling vooral uit naar het werkgeheugen, en hoe dit werkgeheugen controle kan uitoefenen over gedrag. Naast experimenteel onderzoek, werkt hij ook aan het ontwikkelen van neurale netwerkmodellen voor geheugen. Regelmatig wordt hij als deskundige geraadpleegd door media en door justitiële instanties. De meesten van ons zijn niet blij met post van Justitie, maar Gezinus dus wel.

En daarmee treedt hij in de voetsporen van die andere grote Leidse Psychonoom,

Willem Albert Wagenaar. Ook Gezinus verstrekt met enige regelmaat adviezen aan de rechtbank. En hij heeft ook boeken gepubliceerd over de psychologie van het recht, en over het recht van de psychologie).

De exponentieel toegenomen publicatiedruk leidt bij Gezinus overigens wel tot enige nostalgie en heimwee naar de goeie ouwe tijd, waarin de onderzoekers de vrijdagmiddag besteedden aan het spelen van tafeltennis. Desondanks is het arbeidsethos van Gezinus vermaard. Ik kan dat uit eigen bevinden bevestigen, vanuit de korte periode dat ikzelf in Leiden was aangesteld.

Hoewel Gezinus inmiddels met pensioen is, is hij nog vrijwel dagelijks op de Faculteit te vinden. Hij heeft zelfs nog steeds aan aanstelling als een soort overkoepelend labcoördinator. In deze context is het misschien aardig zijn gigantische hekel aan centralisatie te memoriseren. Van hogerhand wil men van Gezinus een soort godfather-achtige centrale labcoördinator maken, een soort supermarkt-directeur, maar daar heeft hij "absoluut geen zin in". Hij heeft een afkeer van bureaucratie en regelnevel, en houdt het liever bij kleine kruideniertjes.

Ook in perioden waarin de Faculteit in Leiden min of meer uitgestorven is, tref je Gezinus elke dag achter zijn bureau. Nog steeds. Bij de kruidenierswinkel van Gezinus klop je nooit vergeefs aan, hij heeft altijd voor iedereen hulp en advies op maat.

Kortom, Gezinus speelt—al dan niet achter de schermen—nog steeds een grote rol binnen 'zijn' faculteit. Hij moge dus met pensioen zijn, maar één ding is zeker: wie niet weg is, is Gezinus ...

Genoeg gekletst. Gezinus Wolters, het is mij een groot genoegen en een zeer grote eer om je, namens de NVP, de Erepensing te mogen uitreiken. Bij deze.

--RR

(December 2011)

Kort Nieuws

NVP Travel Award winnaar:
Dankbetuiging door Gert-Jan Lelieveld

Twee keer per jaar wordt de NVP travel award uitgereikt aan een promovendus om congresbezoek of een studie- of onderzoeksreis in het buitenland te bekostigen. In Psychonoom 27:1 werd aangekondigd dat Gert-Jan Lelieveld, sociaal- en organisatiepsycholoog aan de Universiteit Leiden, de prijs had gewonnen. Hoe is dat gegaan?

Gert-Jan Lelieveld

Met de NVP Travel Award heb ik in de lente van 2012 het lab van dr. Lasana Harris bezocht bij Duke University in Durham, NC. Door deze prijs kon ik een productieve samenwerking starten met Lasana Harris. Het voornaamste doel van mijn bezoek aan zijn lab was om te werken aan een fMRI project waarvoor ik data had verzameld hier in Nederland. Dit project richtte zich op de onderliggende hersengebieden die geassocieerd zijn met het buitensluiten van anderen. Bij het Boundaries of Social Cognition lab van Lasana Harris heb ik fMRI data geanalyseerd en ben ik begonnen met het schrijven van een artikel.

Lasana Harris is niet alleen iemand die meewerkt aan het project, maar heeft ook een uitgebreide kennis van verschillende software die gebruikt kan worden om mijn data te analyseren. Hij heeft me ook erg veel geholpen, veel nieuwe analyses geleerd en meer basiskennis gegeven over fMRI onderzoek.

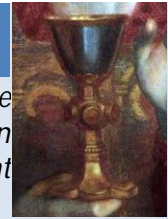
Naast deze projectgerelateerde reden om zijn lab te bezoeken, heeft mijn bezoek ook geholpen aan het verbreden van mijn wetenschappelijke netwerk. Duke University heeft een levendig onderzoeksklimaat en huist een paar van de beste wetenschappers van de wereld. Tijdens mijn verblijf was ik actief betrokken bij onderzoeksbijeenkomsten en lab meetings van zowel de sociale psychologie afdeling als de cognitieve neurowetenschappen afdeling. Ik heb veel geleerd van het bijwonen van de lab meetings en heb zo veel verschillende soorten mensen leren kennen.

Vervolgens heb ik de prijs ook gebruikt om mijn werk te presenteren op het Social and Affective Neuroscience congres in New York, aansluitend op mijn bezoek aan Duke University. Bezoekers van dit congres zijn experts op het gebied van de sociale neurowetenschappen. De feedback die ik op het congres van hen kreeg was erg positief en opbouwend. Op basis van hun feedback en enthousiasme ben ik er van overtuigd dat dit onderzoek een mooie plaats in de literatuur zal krijgen.

Mijn dank gaat uit naar de NVP, aangezien zij mijn bezoek mede mogelijk hebben gemaakt.

Oproep Dissertatieprijs: Verzoek om inzendingen

In navolging van voorgaande jaren heeft het bestuur van de NVP om tijdens de winterconferentie van 2013 wederom de traditionele NVP Dissertatieprijs uit te loven voor het beste proefschrift op het gebied van de psychonomie of een aanverwant terrein.

Wie tussen 1 juli 2011 en 30 juni 2013 promoveert of gepromoveerd is op een psychonomisch onderwerp aan een Nederlandse universiteit, of op het moment van promoveren lid was van de NVP, kan zich tot 1 juli 2013 kandidaat stellen bij de secretaris van de dissertatieprijscommissie.

Dit kan uitsluitend via elektronische weg door het sturen een PDF-versie van uw proefschrift naar onderstaand adres. Indien u geen psychonoom bent, dan dient u in een brief aan te geven waarom het werk in aanmerking zou moeten komen voor de NVP Dissertatieprijs. De secretaris kan gedurende de procedure eventueel verzoeken om vijf gedrukte exemplaren van het proefschrift aan te leveren.

De winnaar wordt bekend gemaakt voorafgaand het NVP Wintercongres 2013 via

de door de NVP gebruikte kanalen (e-mail, website, De Psychonoom).

De prijs bestaat uit een cheque ter waarde van EUR 500,- en een oorkonde. De winnaar schaaft zich in de illustere rij eerdere winnaars, waaronder professor Frans Verstraten, ERC Grant winnaars professor Eric-Jan Wagenmakers en professor Eveline Crone en Heineken Cognitieprijswinnaar Floris de Lange, en wordt uitgenodigd voor het NVP wintercongres om een plenaire lezing te houden over het bekroonde werk.

De dissertatie kan TOT 1 JULI 2013 naar het volgende emailadres worden gestuurd:

Dr. Jacob Jolij (j.jolij@rug.nl)

Secretaris van de

NVP dissertatieprijscommissie 2011-2013

AANDACHT

- Akyürek, E. G., & Schubö, A. (2013). Electrophysiological correlates of early attentional feature selection and distractor filtering. *Biological Psychology*, 93, 269-278.
- Akyürek, E.G., Schubö, A., & Hommel, B. (in press). Attentional control and competition between episodic representations. *Psychological Research*
- Guerreiro, M.J.S., Murphy, D.R., & Van Gerven, P.W.M. (2013). Making sense of age-related distractibility: The critical role of sensory modality. *Acta Psychologica*, 142, 184-194.
- Slagter, H.A., & Geogopoulou, K. (in press). Distractor inhibition predicts individual differences in recovery from the attentional blink. *PLoS ONE*.
- Smid, H. G. O. M., Bruggeman, R., & Martens, S. (2013). Fragmented perception: Slower space-based but faster object-based attention in recent-onset psychosis with and without schizophrenia. *PLoS ONE*, 8(3).E-mail: s.martens@med.umcg.nl
- van Steenbergen, H., Band, G.P.H., & Hommel, B. (2012). Reward valence modulates conflict-driven attentional adaptation: Electrophysiological evidence. *Biological Psychology*, 90, 234-241.
- Vandenbroucke, A. R. E., Sligte, I. G., Fahrenfort, J. J., Ambroziak, K. B., & Lamme, V. A. F. (2012). Non-attended representations are perceptual rather than unconscious in nature. *PLoS One*, 7(11), e50042.

ACTIE

- Abrahamse, E. L., Ruitenberg, M. F. L., De Kleine, E., & Verwey, W. B. (2013). Control of automated behavior: Insights from the Discrete Sequence Production task. *Frontiers in Human Neuroscience*, 7: 82. doi: 10.3389/fnhum.2013.00082
- Brenner, E., van Dam, M., Berkhout, S., Smeets, J.B.J. (2012) Timing the moment of impact in fast human movements. *Acta Psychologica* 141:104-111 (reprint, DOI) <http://personal.fbw.vu.nl/jsmeets/publications.html>
- Menger, R., Dijkerman, H. C., & Van der Stigchel, S. (in press). The effect of similarity: Non-spatial features modulate obstacle avoidance. *PLoS One*.
- Mulckhuysen, M., Crombez, G., & Van der Stigchel, S. (in press). Conditioned fear modulates visual selection. *Emotion*.
- Pfister, R., Dignath, D., Hommel, B., & Kunde, W. (in press). It takes two to imitate: Anticipation and imitation in social interaction. *Psychological Science*.
- Pinter, I.J., Soest, A.J. van, Bobbert, M.F., Smeets, J.B.J. (2012). Conclusions on motor control depend on the type of model used to represent the periphery. *Biological Cybernetics*, 106:441-451. (reprint, DOI) <http://personal.fbw.vu.nl/jsmeets/publications.html>
- Ruitenberg, M. F. L., Abrahamse, E. L., & Verwey, W. B. (in press). Sequential motor skill in preadolescent children: The development of automaticity. *Journal of Experimental Child Psychology*.
- Schneider, I.K., Eerland, A., van Harreveld, F., Rotteveel, M., van der Pligt, J., van der Stoep, N., & Zwaan, R.A. (in press). One way and the other: The bi-directional relationship between ambivalence and body movement. *Psychological Science*.
- Serrien, D. J., Spapé, M. M. & Rana, G. (in press). Developmental Changes in Motor Control: Insights From Bimanual Coordination. *Developmental Psychology*.
- Serrien, D. J., Spapé, M. M. (2013). Cognitive control of response inhibition and switching: Hemispheric lateralization and hand preference. *Brain and Cognition*, 82, 283-290.
- Sharika, K. M., Neggers, S. F. W., Gutteling, T. P., Van der Stigchel, S., Dijkerman, H. C., & Murthy, A. (in press). Proactive control of sequential saccades in human supplementary eye field. *Proceedings of the National Academy of Sciences*.
- van Beers, R.J., Brenner, E., Smeets, J.B.J. (2013) Random walk of motor planning in task-irrelevant dimensions. *Journal of Neurophysiology*, 109:969-977 <http://personal.fbw.vu.nl/jsmeets/publications.html>
- Van der Stigchel, S., & Nijboer, T. C. W. (2013). How global is the global effect? The spatial

- characteristics of saccade averaging. *Vision Research*, 84, 6-15.
- Van der Stigchel, S., Nijboer, T. C. W., Bultitude, J. H., & Rafal, R. D. (in press). Delayed oculomotor inhibition in patients with lesions to the human frontal oculomotor cortex; evidence from a study on saccade averaging. *Brain and Cognition*.
- Verheij, R., Brenner, E., Smeets, J.B.J. (2013) Why are the digits' paths curved vertically in human grasping movements? *Experimental Brain Research*, 224:59-68
<http://personal.fbw.vu.nl/jsmeets/publications.html>
- Verwey, W. B., Abrahamse, E. L., De Kleine, E., & Ruitenberg, M. F. L. (2013). Evidence for a graded central processing capacity in sequencing skill: A secondary task study. *Psychological Research*, doi: 10.1007/s00426-013-0484-x.
- Verwey, W.B., Abrahamse, E.L., De Kleine, E., & Ruitenberg, M.F.L. (in press). Evidence for a graded central processing capacity in a sequential movement task. *Psychological Research*. 10.1007/s00426-013-0484-x.
- Voudouris, D., Smeets, J.B.J., Brenner, E. (2012) Do Humans Prefer to See Their Grasping Points? *Journal of Motor Behavior*, 30:475-494 (reprint, DOI)
<http://personal.fbw.vu.nl/jsmeets/publications.html>
- Voudouris, D., Smeets, J.B.J., Brenner, E. (2012) Do obstacles affect the selection of grasping points? *Human Movement Science*, 31:1090-1102 (reprint,DOI)
<http://personal.fbw.vu.nl/jsmeets/publications.html>
- Verschoor, S.A., Spapé, M., Biro, S., & Hommel, B. (in press). From outcome prediction to action selection: Developmental change in the role of action-effect bindings. *Developmental Science*.
- Watson, P., de Wit, S., Cousijn, J., Hommel, B., & Wiers, R.W. (in press). Motivational mechanisms underlying the approach bias to cigarettes. *Journal of Experimental Psychopathology*.

COGNITIEVE CONTROLE

- Colzato, L.S., van den Wildenberg, W., & Hommel, B. (in press). The genetic impact (C957T-DRD2) on inhibitory control is magnified by aging. *Neuropsychologia*.
- Neubert FX, Mars RB, Rushworth MFS (2013) *Is there an inferior frontal cortical network for cognitive control and inhibition?* In: Stuss DT, Knight RT (Eds.) *Principles of frontal lobe function* (2nd edition), pp. 332-352. Oxford: Oxford University Press
- Slagter, H.A. (2012). Conventional working memory training may not enhance intelligence. *Trends in Cognitive Sciences*, 16(12), 582-583.
- Tops, M., & Boksem, M.A.S. (2012). "What's that?" "What went wrong?" Positive and negative surprise and the rostral-ventral to caudal-dorsal functional gradient in the brain. *Frontiers in Psychology*, 3(21), 1-5.
- Tops, M., & Wijers, A.A. (2012). Doubts about actions and flanker incongruity-related potentials and performance. *Neuroscience Letters*, 516, 130-134.
- Tops, M., & Koole, S.L. (2012). An updated update to personality and error monitoring. *Frontiers in Human Neuroscience*, 6(283), 1-2.
- Tops, M., Koole, S.L., & Wijers, A.A. (in press). The Pe of perfectionism: Concern over mistakes predicts the amplitude of a late frontal error positivity. *Journal of Psychophysiology*.
- van Steenbergen, H., Booij, L., Band, G.P.H., Hommel, B., & van der Does, A.J.W. (2012). Affective regulation of cognitive-control adjustments in remitted depressive patients after acute tryptophan depletion. *Cognitive, Affective, & Behavioral Neuroscience*, 12, 280-286.

EMOTIE

- Bocanegra, B.R., Huijding, J., & Zeelenberg, R. (in press). Beyond attentional bias: A perceptual bias in a dot-probe task. *Emotion*.
- Bruyneel, L., van Steenbergen, H., Band, G.P.H., Hommel, B., De Raedt, R., & Koster, E.H.W. (in press). Happy but still focused: Failures to find evidence for a mood-induced widening of visual attention. *Psychological Research*.
- Dibbets, P., Moor, C., & Voncken, M. J. The effect of a retrieval cue on the return of spider fear. *Journal of Behavior Therapy and Experimental Psychiatry*(0). doi: <http://dx.doi.org/10.1016/j.jbtep.2013.03.005>
- Eder, A.B., & Hommel, B. (in press). Anticipatory control of approach and avoidance: An ideomotor approach. *Emotion Review*.

Hengstler, M., Holland, R.W., van Steenbergen, H., & van Knippenberg, A. (2012). *Conflict Adaptatie Gereguleerd: De Invloed van Lichaamsfeedback op Conflict Adaptatie*. In N. van de Ven, M. Baas, L. van Dillen, D. Lakens, A.M. Lokhorst, & M. Strick (Eds.) *Jaarboek Sociale Psychologie 2011*, 75-86. Groningen: ASPO Pers.

Kowal, M.A., Hazekamp, A., Colzato, L.C., van Steenbergen, H., & Hommel, B. (2013). Modulation of cognitive and emotional processing by cannabidiol: the role of the anterior cingulate cortex. *Frontiers in Human Neuroscience*, 7, 147.

Kret, M.E., Stekelenburg, J.J., Roelofs, K. & de Gelder, B. (2013). Perception of face and body

expressions using EMG electromyography, pupillometry and gaze measures. *Frontiers in Psychology*. doi: 10.3389/fpsyg.2013.00028. Epub 2013 Feb 8.

Kret, M.E. & de Dreu, C.K.W. (2013). Oxytocin-motivated ally selection is moderated by digit ratio and empathic concern. *Frontiers in Neuroendocrinology*, (7), 1.1-9 doi: [10.3389/fnins.2013.00001](https://doi.org/10.3389/fnins.2013.00001)

Zwosta, K., Hommel, B., Goschke, T., & Fischer, R. (in press). Mood states determine the degree of task shielding in dual-task performance. *Cognition & Emotion*.

GEHEUGEN

Camp, G., de Bruin, A.B.H. & Weststein, H. (2012). Can questioning induce forgetting? Retrieval-induced forgetting of eyewitness information. *Applied Cognitive Psychology* 26(3), 431-435. doi: 10.1002/acp.2815

Colzato, L.S., Zmigrod, S., & Hommel, B. (in press). Working memory updating predicts individual differences in updating stimulus-response episodes. *Visual Cognition*.

Goossens, N.A.M.C., Camp, G., Verkoeijen, P.P.J.L., Tabbers, H.K. & Zwaan, R.A. (2012). Spreading the Words: A Spacing Effect in Vocabulary Learning. *Journal of Cognitive Psychology*, 24(8), 965-971. doi:10.1080/20445911.2012.722617

Huntjens, R. J. C., Dorahy, M., & Cieraad-van Wees, R. (in press). Dissociation and memory fragmentation. In F. Kennedy, D. Pearson & H. Kennerly (Eds.), *Dissociation: Cognitive Perspectives*. Routledge.

Huntjens, R. J. C. (2013). *Dissociatieve stoornissen*. In I. Franken, P. Muris, & D. Denys (Eds.), *Basisboek Psychopathologie*. De Tijdstroom.

Huntjens, R. J. C., Verschuere, B., & McNally, R. J. (2012). Autobiographical amnesia in patients

with dissociative identity disorder. *PLoS ONE*, 7, e40580.

Janssen, S. M. J., Naka, M., & Friedman, W. J. (in press). Why does life appear to speed up as people get older? *Time & Society*. DOI:10.1177/0961463X13478052

Murre, J. M. J., Janssen, S. M. J., Rouw, R., & Meeter, M. (2013). The rise and fall of immediate and delayed memory for verbal and visuospatial information from late childhood to late adulthood. *Acta Psychologica*, 142 (1), 96-107. DOI: 10.1016/j.actpsy.2012.10.005

Nieuwenhuis, S., Elzinga, B., Ras, P.H., Berends, F., Duijs, P., Samara, Z., & Slagter, H.A. (2013). Bilateral saccadic eye movements and tactile stimulation, but not auditory stimulation, enhance memory retrieval. *Brain and Cognition*, 81(1), 52-56.

Verkoeijen, P.P.J.L., Bouwmeester, S. & Camp, G. (2012). A short term testing effect in cross-language recognition. *Psychological Science*, 23(6), 567-571. doi: 10.1177/0956797611435132

PERCEPTIE

Debats, N., Kingma, I., Beek, P. J., Smeets, J. B. J. (2012). Moving the Weber Fraction: The Perceptual Precision for Moment of Inertia Increases with Exploration Force. *PLoS One*, 7(9): e42941 (reprint, DOI) <http://personal.fbw.vu.nl/jsmeets/publications.html>

Erkelens, C. J. (2012). Contribution of disparity to the perception of 3D shape as revealed by bi-stability of stereoscopic Necker cubes. *Seeing and Perceiving*, 25, 561-576. C.J.Erkelens@uu.nl

Erkelens, C. J. (2013). Virtual slant explains perceived slant, distortion and motion in pictorial scenes. *Perception*. C.J.Erkelens@uu.nl

Hartendorp, M. O., Van der Stigchel, S., Hooge, I., Mostert, J., de Boer, T., & Postma, A. (in press). The relation between gaze behaviour and categorization: Does where we look determine what we see? *Journal of Vision*.

Maij, F., Matziridi, M., Smeets, J.B.J., Brenner, E. (2012) Luminance contrast in the background makes flashes harder to detect during saccades. *Vision Research*, 60:22-27 (reprint, DOI)

- <http://personal.fbw.vu.nl/jsmeets/publications.html>
- Narain, D., van Beers, R.J., Smeets, J.B.J., Brenner, E. (2013) Sensorimotor priors in non-stationary environments. *Journal of Neurophysiology*, 109:1259-1267
<http://personal.fbw.vu.nl/jsmeets/publications.html>
- Niehorster DC, Peli E, Haun A, Li L (2013). Influence of Hemianopic Visual Field Loss on Visual Motor Control. *PLoS ONE* 8(2): e56615
- Overvliet, K. E., Krampe, R. T., & Wagemans, J. (2012). Perceptual grouping in haptic search: The influence of proximity, similarity, and good continuation. *Journal of Experimental Psychology: Human Perception and Performance*, 38(4), 817-821.
- Plaisier, M.A., Smeets, J.B.J. (2012) Mass Is All That Matters in the Size–Weight Illusion. *PLoS One*, 7(8): e42518 (reprint, DOI)
<http://personal.fbw.vu.nl/jsmeets/publications.html>
- Schot, W.D., Brenner, E., Sousa, R., Smeets, J.B.J. (2012) Are people adapted to their own glasses? *Perception*, 41:991-993 (reprint, DOI)
<http://personal.fbw.vu.nl/jsmeets/publications.html>
- Sousa, R., Smeets, J.B.J., Brenner, E. (2013). The influence of previously seen objects' sizes in distance judgments. *Journal of Vision*, 13(2)2, 1-8
<http://personal.fbw.vu.nl/jsmeets/publications.html>
- Sousa, R., Smeets, J.B.J., Brenner, E. (2012). The effect of variability in other objects' sizes on the extent to which people rely on retinal image size as a cue for judging distance. *Journal of Vision*, 12(10):6, 1-8. (reprint, DOI)
<http://personal.fbw.vu.nl/jsmeets/publications.html>
- Sousa, R., Smeets, J.B.J., Brenner, E. (2012). Does size matter? *Perception*, 41:1532-1534 (reprint, DOI)
<http://personal.fbw.vu.nl/jsmeets/publications.html>
- Van den Brink, R.L., Cohen, M.X., van der Burg, E., Talsma, D., Vissers, M.E., & Slagter, H.A. (in press). Subcortical, modality-specific pathways contribute to multisensory processing in humans. *Cerebral Cortex*.
- van der Kooij, K., Brenner, E., van Beers, R.J., Schot, W.D., Smeets, J.B.J. (2013) Alignment to natural and imposed mismatches between the senses. *Journal of Neurophysiology*, 109:1890-1899
<http://personal.fbw.vu.nl/jsmeets/publications.html>

TAAL

- Acheson, D. J., & Hagoort, P. (in press). Stimulating the brain's language network: Syntactic ambiguity resolution after TMS to the IFG and MTG. *Journal of Cognitive Neuroscience*.
- Basnakova, J., Weber, K., Petersson, K. M., Van Berkum, J. J. A., & Hagoort, P. (in press). Beyond the language given: The neural correlates of inferring speaker meaning. *Cerebral Cortex*.
- Hagoort, P. (in press). MUC (Memory, Unification, Control) and beyond. *Frontiers in Psychology*.
- Bien, H., & Zwitserlood, P. (2013). Processing nasals with and without consecutive context phonemes: Evidence from explicit categorization and the N100. *Frontiers in Psychology*. DOI: 10.3389/fpsyg.2013.00021
- Bölte, J., Dohmes, P., & Zwitserlood, P. (in press). Interference and facilitation in spoken word production: Effects of morphologically and semantically related context stimuli on picture naming. *Journal of Psycholinguistic Research*.
- Brysbaert, M., & Diependaele, K. (in press). Dealing with zero word frequencies: A review of the existing rules of thumb and a suggestion for an evidence-based choice. *Behavior Research Methods*.
- Bultena, S., Dijkstra, T., & van Hell, J. G. (accepted). Cognate and word class ambiguity effects in noun and verb processing. *Language and Cognitive Processes*.
- Callens, M., Whitney, C., Tops, W., & Brysbaert, M. (in press). No deficiency in left-to-right processing of words in dyslexia but evidence for enhanced visual crowding. *Quarterly Journal of Experimental Psychology*.
- Diependaele, K., Lemhöfer, K., & Brysbaert, M. (in press). The word frequency effect in first and second language word recognition: A lexical entrenchment account. *Quarterly Journal of Experimental Psychology*.
- Dijkstra, K., Eerland, A., Zijlman, J., & Post, L.S. (2012). How body balance influences political party evaluations: A Wii balance board study. *Frontiers in Cognitive Science*, 3:536. doi: 10.3389/fpsyg.2012.00536.
- Greve, D., Van der Haegen, L., Cai, Q., Stufflebeam, S., Sabuncu, M., Fischl, B., & Brysbaert, M. (in press). A surface-based analysis of language lateralization and cortical asymmetry. *Journal of Cognitive Neuroscience*.
- Hagoort, P., & Meyer, A. S. (in press). What belongs together goes together: The speaker-hearer

- perspective. A commentary on MacDonald's PDC account. *Frontiers in Psychology*.
- Holler, J., Schubotz, L., Kelly, S., Schuetze, M., Hagoort, P., & Ozyurek, A. (in press). Here's not looking at you, kid! Unaddressed recipients benefit from co-speech gestures when speech processing suffers. In Proceedings of the 35th Annual Meeting of the Cognitive Science Society. Austin, TX: Cognitive Science Society.
- Keuper, K., Zwanzger, P., Nordt, M., Eden, A., Laeger, I., Zwitterlood, P., Kissler, J., Junghöfer, M., & Dobel, C. (in press). How 'love' and 'hate' differ from 'sleep': Using combined EEG/MEG data to reveal the sources of early cortical responses to emotional words. *Human Brain Mapping*, DOI: 10.1002/hbm.22220.
- Khare, V., Verma, A., Kar, B., Srinivasan, N., & Brysbaert, M. (in press). Bilingualism and the increased attentional blink effect: Evidence that the difference between bilinguals and monolinguals generalizes to different levels of second language proficiency. *Psychological Research*.
- Kooijman, V., Junge, C., Johnson, E. K., Hagoort, P., & Cutler, A. (2013). Predictive brain signals of linguistic development. *Frontiers in Psychology*, 4, 25. doi:10.3389/fpsyg.2013.00025.
- Lamers, M.J.A. & Van Hooijdonk, C. (in press). Zeggen plaatjes meer dan woorden alleen? Effecten van multimodale informatiepresentaties in instructieve teksten.
- Lamers, M.J.A. & Spooren, W. (2012). Tracking referents in discourse. *Dutch Journal of Applied Linguistics*. Vol. 1,1. 59-79.
- Madden, C.J.; Theriault, D.J. (in press). How Does Verb Aspect Constrain Perceptual Representations?. *Quarterly Journal of Experimental Psychology*.
- Madden, C.J.; Hoen, M.; Dominey, P.F. (in press). A Cognitive Neuroscience Perspective on Embodied Language for Human-Robot Cooperation. *Brain and Language*.
- Meyer, A. S., & Hagoort, P. (in press). What does it mean to predict one's own utterances? [Commentary]. *Behavioral and Brain Sciences*.
- Moors, A., De Houwer, J., Hermans, D., Wanmaker, S., van Schie, K., Van Harmelen, A., De Schryver, M., De Winne, J., & Brysbaert, M. (in press). Norms of valence, arousal, dominance, and age of acquisition for 4300 Dutch Words. *Behavior Research Methods*.
- Nooteboom, S. G. & Quene, H. (in press). Parallels between self-monitoring for speech errors and identification of the misspoken segments. *Journal of Memory and Language*.
- Peeters, D., Chu, M., Holler, J., Ozyurek, A., & Hagoort, P. (in press). Getting to the point: The influence of communicative intent on the kinematics of pointing gestures. In Proceedings of the 35th Annual Meeting of the Cognitive Science Society. Austin, TX: Cognitive Science Society.
- Poletiek, F.H., & Lai, J. (2012). How semantic biases in simple adjacencies affect learning a complex structure with non-adjacencies in AGL: a statistical account. *Philosophical Transactions of the Royal Society B*. 367, 2046–2054. doi:10.1098/rstb.2012.0100
- Tops, W., Callens, M., Bijn, E., & Brysbaert, M. (in press). Spelling in adolescents with dyslexia: Errors and modes of assessment. *Journal of Learning Disabilities*.
- Tops, W., Verguts, E., Callens, M., & Brysbaert, M. (in press). Do students with dyslexia have a different personality profile as measured with the Big Five? *PloS One*.
- Segaert, K., Kempen, G., Petersson, K. M., & Hagoort, P. (2013). Syntactic priming and the lexical boost effect during sentence production and sentence comprehension: An fMRI study. *Brain and Language*, 124, 174-183. doi:10.1016/j.bandl.2012.12.003.
- Segaert, K., Weber, K., De Lange, F., Petersson, K. M., & Hagoort, P. (2013). The suppression of repetition enhancement: A review of fMRI studies. *Neuropsychologia*, 51, 59-66. doi:10.1016/j.neuropsychologia.2012.11.006.
- Smolka, E., Khader, P., Wiese, R., Zwitterlood, P., & Rösler, F. (in press). Neurobiological evidence for the continuous processing of linguistic categories of regular and irregular verb inflection in German. *Journal of Cognitive Neuroscience*.
- Sprengr, S. A., & Van Rijn, H (in press). It's Time to Do the Math - Computation and Retrieval in Phrase Production. *The Mental Lexicon*.
- Thompson-Schill, S., Hagoort, P., Dominey, P. F., Honing, H., Koelsch, S., Ladd, D. R., Lerdahl, F., Levinson, S. C., & Steedman, M. (2013). *Multiple levels of structure in language and music*. In M. A. Arbib (Ed.), Language, music, and the brain: A mysterious relationship (pp. 289-303). Cambridge, MA: MIT Press.
- Van Assche, E., Duyck, W. & Brysbaert, M. (in press). Verb Processing by Bilinguals in Sentence Contexts: The Effect of Cognate Status and Verb Tense. *Studies in Second Language Acquisition*.
- Van der Haegen, L., Cai, Q., Stevens, M.A., & Brysbaert, M. (in press). Interhemispheric communication influences reading behavior. *Journal of Cognitive Neuroscience*.
- Van Dantzig, S.; Raffone, A.; Hommel, B. (in press). Acquiring contextualized concepts: a connectionist approach. *Cognitive Science*.

- Madden C.J.; Ferretti, T.R. (in press). *Verb Aspect and Event Representation*. In P. Li & W. Klein The Expression of Time in Language (pp xx-xx). Mouton de Gruyter,
- Wagensveld, B., Van Alphen, P. M., Segers, E., Hagoort, P., & Verhoeven, L. (2013). The neural correlates of rhyme awareness in preliterate and literate children. *Clinical Neurophysiology*. Advance online publication. doi:10.1016/j.clinph.2013.01.022
- Wang, L., Bastiaansen, M. C. M., Yang, Y., & Hagoort, P. (2013). ERP evidence on the interaction between information structure and emotional salience of words. *Cognitive, Affective and Behavioral Neuroscience*. Advance online publication. doi:10.3758/s13415-012-0146-2.
- Wang, L., Zhu, Z., Bastiaansen, M. C. M., Hagoort, P., & Yang, Y. (2013). Recognizing the emotional valence of names: An ERP study. *Brain and Language*, 125, 118-127. doi:10.1016/j.bandl.2013.01.006.
- Willems, R. M., & Hagoort, P. (in press). *Cortical motor contributions to language understanding*. In L. Hermer (Ed.), Contributions of primary sensory and motor cortices to higher cognitive processes. Research Signpost Press

OVERIGE

- Abrahamse, E. L., Ruitenberg, M. F. L., De Kleine, E., & Verwey, W. B. (in press). Control of automated behaviour: Insights from the Discrete Sequence Production task. *Frontiers in Human Neuroscience*.
- Charness, N., Dijkstra, K., Best, R., & Sounders, D. (2012). PRISM. The focus group and questionnaire prequel. *Gerontologist*, 52, suppl. 294-294.
- Colzato, L.S., van den Wildenberg, W., & Hommel, B. (in press). Increasing self-other integration through divergent thinking. *Psychonomic Bulletin & Review*.
- Dannlowski, U., Kugel, H., Huber, F., Stuhmann, A., Redlich, R., Grotegerd, D., Dohm, K., Sehlmeier, C., Konrad, K., Baune, B., Arolt, V., Heindel, W., Zwieterlood, P., & Suslow, T. (in press). Childhood maltreatment is associated with an automatic negative emotion processing bias in the amygdala. *Human Brain Mapping*. DOI: 10.1002/ hbm.22112
- Dijkstra, K. (2012). De opmars van embodied cognition. *De Psycholoog*, 47, 54-61.
- Dolk, T., Hommel, B., Prinz, W., & Liepelt, R. (2011). The (not so) Social Simon effect: A referential coding account. *Journal of Experimental Psychology: Human Perception and Performance*.
- Huffmeijer, R., Alink, L.R.A., Tops, M., Bakermans-Kranenburg, M.J., & van IJzendoorn, M.H. (2012). Asymmetric frontal brain activity and parental rejection predict altruistic behavior: Moderation of oxytocin effects. *Cognitive Affective and Behavioral Neuroscience*, 12, 382-392.
- Huffmeijer, R., Alink, L.R.A., Tops, M., Grewen, K.M., Light, K.C., Bakermans-Kranenburg, M.J., & van IJzendoorn, M.H. (2012). Salivary levels of oxytocin remain elevated for more than two hours after intranasal oxytocin administration. *Neuro Endocrinology Letters*, 33, 21-25.
- Huffmeijer, R., Tops, M., Alink, L.R.A., Grewen, K.M., Light, K.C., Bakermans-Kranenburg, M.J., & Van IJzendoorn, M.H. (2013). The impact of oxytocin administration and maternal love withdrawal on event-related potential (ERP) responses to emotional faces with performance feedback. *Hormones and Behavior*, 63, 399-410.
- Koole, S.L., Fockenberg, D., Tops, M., & Schneider, I.K. (2013). Birth and death of the superhero film. In Daniel Sullivan & Jeff Greenberg (Eds.), *Fade to Black: Death in Classic and Contemporary Cinema*. Palgrave Macmillan.
- Koole, S.L., Tops, M., Strübin, S., Bouw, J., Schneider, I.K., & Jostmann, N.B. (2013). The Ego Fixation Hypothesis: Involuntary persistence of self-Control. In J. P. Forgas & E. Harmon-Jones (Eds.), *The control within: Motivation and its regulation*. New York, NY, US: Psychology Press.
- Lai, J. & Poletiek, F. H. (2013). How "small" is "starting small" for learning hierarchical centre-embedded structures?, *Journal of Cognitive Psychology*, DOI:10.1080/20445911.2013.779247
- Mars RB, Verhagen L (in press) Foraging with a prefrontal cortex makes all the difference. *Frontiers in Human Neuroscience*.
- Oostwoud Wijdenes, L., Brenner, E., Smeets J.B.J. (in press) Analysis of methods to determine the latency of online movement adjustments. *Behavior Research Methods*. <http://personal.fbw.vu.nl/jsmeets/publications.html>
- Riem, M.M.E., Van IJzendoorn, M.H., Tops, M., Boksem, M.A.S., Rombouts, S.A.R.B., & Bakermans-Kranenburg, M.J. (in press). Oxytocin effects on complex brain networks are moderated by experiences of maternal love withdrawal. *European Neuropsychopharmacology*.
- Rushworth MFS, Boorman ED, Mars RB (in press). *Comparing connections in the brain of humans*

- and other primates using diffusion-weighted imaging.* In: Johansen-Berg H, Behrens TEJ (Eds.) *Diffusion MRTI* (2nd edition). Amsterdam: Academic Press
- Rushworth MFS, Mars RB, Sallet J (in press) Are there specialized circuits for social cognition and are they unique to humans? *Current Opinion in Neurobiology*
- Tops, M., Buisman-Pijlman, F.T.A., Boksem, M.A.S., Wijers, A.A. & Korf, J. (2012). Cortisol-induced increases of plasma oxytocin levels predict decreased immediate free recall of unpleasant words. *Frontiers in Psychiatry*, 3, 43.
- Tops, M., Luu, P., Boksem, M.A.S., & Tucker, D.M. (2013). The roles of reactive and prospective behavioral/physiological programs in resilience. In Martha Kent, Mary C. Davis, John W. Reich (Eds.), *The Resilience Handbook: Approaches to Stress and Trauma*. Routledge Publishers.
- Tops, M., Buisman-Pijlman, F.T.A., & Carter, C.S. (2013). Oxytocin and attachment facilitate a shift from seeking novelty to recognizing and preferring familiarity: The key to increasing resilience? In Martha Kent, Mary C. Davis, John W. Reich (Eds.), *The Resilience Handbook: Approaches to Stress and Trauma*. Routledge Publishers.
- Tops, M., Boksem, M.A.S., & Koole, S. (in press). Subjective effort derives from a neurological monitor of performance costs and physiological resources. *Behavioral and Brain Sciences*.
- O'Reilly JX, Mars RB (in press) Bayesian models in cognitive neuroscience: A tutorial. In: Forstmann BU, Wagenmakers EJ (Eds.) *An introduction to model-based cognitive neuroscience*. Springer
- Overvliet, K. E., Krampe, R. T., & Wagemans, J. (in press). Grouping by proximity in haptic contour detection. *Plos ONE*.
- Overvliet, K.E., Wagemans, J., Krampe, R. Th. (in press). The effects of aging on haptic 2D shape recognition. *Psychology and Aging*.
- Paglieria, F., Borghi, A.M., Colzato, L.S., Hommel, B., & Scorolli, C. (in press). Heaven can wait: How religion modulates temporal discounting. *Psychological Research*.
- Stuhrmann, A., Dohm, K., Kugel, H., Zwanzger, P., Redlich, R., Grotegerd, D., Rauch, A.R., Arolt, V., Heindel, W., Suslow, T., Zwieterlood, P., & Dannlowski, U. (in press). Mood-congruent amygdala responses to subliminally presented facial expression in major depression: associations with anhedonia. *Journal of Psychiatry and Neuroscience*. doi: 10.1503/jpn.120060
- van Ede, F., de Lange, F.P. & Maris, E. (in press). Anticipation Increases Tactile Stimulus Processing in the Ipsilateral Primary Somatosensory Cortex. *Cerebral Cortex*, in press.
- Vandenbroucke, A.R.E. (2013). Science NextGenVOICES vol. 340 no. 6128 pp. 28-30 DOI: 10.1126/science.340.6128.28

PROMOTIE

Sequential motor skill: Cognition, perception and action

Marit F. L. Ruitenberg

31 mei 2013

Universiteit Twente

Kalender

JULI

- 16-18 [ST&D](#) (Valencia, Spanje): Annual meeting of the Society for Text and Discourse.
 29-31 [ESLP2013](#) (Potsdam, Duitsland): Embodied and Situated Language Processing.
 31-3/8 [COGSCI2013](#) (Berlijn, Duitsland): Annual Meeting of the Cognitive Science Society.

AUGUSTUS

- 3-5: [ISRE2013](#) (Berkeley, CA, VS). Conference of the International Society for Research on Emotion.
 5: Deadline NVP wintercongres.
 19-23: [Donders Toolkit](#) (Nijmegen). Tool-kit of Cognitive Neuroscience: essentials of major neuroimaging techniques (EEG, MEG, fMRI, PET, TMS).
 25-30: [Donders Summerschool](#) (Nijmegen). Summerschool on "Brain networks and neuronal communication".
 29-1/10 [ESCOP2013](#) (Budapest, Hongarije): Conference of the European Society for Cognitive Psychology.

SEPTEMBER

- 2-4: [Donders Toolkit](#) (Nijmegen). Tool-kit of Cognitive Neuroscience: transcranial brain stimulation (September 2-4, 2013)
 2-4: [AMPLAP2013](#) (Marseille, Frankrijk). Meeting on Architectures and Mechanisms for Language Processing. Deadline submission: May 1st, 2013.
 2-6: [Summerschool](#) (Antwerpen, België). Imaging the brain at multiple scales: how to integrate multi-scale structural information?
 5: [Donders Lecture](#) (Nijmegen 16:00). Anthony Wagner – Stanford University: "The cognitive neuroscience of remembering".
 12: [Seminar](#) (Den Haag 12:00) "Van probleem- tot crimineel gedrag... of bijtijds stoppen? Hoe neurowetenschap kan bijdragen aan preventie van criminaliteit onder jongeren".
 26: [LIBC Sylvius Lecture](#) (Leiden 16:30). Ruth Lanius - University of Western Ontario: "The Terrorized Self: Clinical and Neurobiological Perspectives".

OKTOBER

- 3: [Donders Lecture](#) (Nijmegen 16:00). Susan Gathercole – MRC Cognition and Brain Sciences Unit, Cambridge UK: "Working memory and its' disorders: Causes, consequences and treatment".
 3: [WAP Symposium](#) (Nijmegen). Onder anderen Marc de Bodt - Universiteit Antwerpen en Peter Desain - Radboud Universiteit. "E-Health voor mensen met communicatieve beperkingen: wetenschap en praktijk".

NOVEMBER

- 1: [Dutch public symposium](#) (Leiden 9:30) "Stress in het Brein".
 7: [LIBC Sylvius Lecture](#) (Leiden 16:30). Constance Scharff - Freie Universität Berlin: "A bird's eye view on language evolution".

14-17: [Psychonomics](#) (Toronto, Canada): Annual Meeting of the Psychonomic Society. Deadline: 1 juni 2013.

28: [Donders Lecture](#) (Nijmegen 16:00). Rainer Goebel – Universiteit van Maastricht: *“Decoding fMRI brain activity patterns in real-time: from basic research to clinical applications and back”*.

DECEMBER

19-21: 14e NVP wintercongres (Egmond aan Zee).

Zijn we iets vergeten? Email de [redactie](#).